

Katedra: Geografie

Studijní program: B 1301 Geografie

Studijní obor: Aplikovaná geografie

Kvalita života ve městě Jablonec nad Nisou

Evaluation of living conditions in the town of Jablonec nad Nisou

Bakalářská práce: 11 – FP – KGE – 032

Podpis:

Autor:

Pavel MARTIN

Vedoucí práce: doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
67	20	8	12	18	2

V Liberci dne: 23. 6. 2011

Čestné prohlášení

Název práce: Zhodnocení kvality života ve městě Jablonec nad Nisou

Jméno a příjmení autora: Pavel MARTIN

Osobní číslo: P07000069

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 23. 6. 2011

.....
Pavel MARTIN

Zhodnocení kvality života ve městě Jablonec nad Nisou

Anotace

Cílem této práce, je analýza kvality života na území města Jablonec nad Nisou. Přináší ucelený pohled na faktory, které ovlivňují kvalitu života obyvatel na území obce. Součástí práce je podrobná analýza SWOT, dále se zde objevují tabulky věnující se socioekonomické sféře a mapové výstupy, které jsou zaměřeny především na fyzickogeografickou stránku tohoto území. Zmíněny jsou zde i kulturní a přírodní hodnoty města, a v neposlední řadě je zde hodnocení kvality života, vycházející ze zjištění získaných na základě dotazníkového šetření.

Klíčová slova: Jablonec nad Nisou, kvalita života, SWOT analýza, dotazníkové šetření, obec

Anotation

The objective of this work is the quality of the life analysis of Jablonec nad Nisou territory. It brings a coherent compact look of factors that influencing the quality of life in this municipality. This work also contains SWOT analysis, tables focused on socioeconomic sphere and cartographical outcomes that are oriented on physicogeographical attributes of this area. After that cultural and natural values of this city are also mentioned and last but not least a quality of life evaluation acquired flowing from quastionnaire research.

Keywords: Jablonec nad Nisou, quality of life, SWOT analysis, questionnaire research, municipality

Annotation

Das Ziel dieser Arbeit ist eine Analyse der Lebensqualität auf dem Gebiet der Stadt Jablonec nad Nisou. Sie beschreibt einen geschlossenen Blick auf Faktoren, die die Lebensqualität der Einwohnern auf dem Gebiet der Stadt beeinflussen. Ein Teil der Arbeit ist eine detaillierte SWOT-Analyse, weiter findet man hier Tabellen, die sich der sozio-ökonomischen Sphäre zuwenden und Kartenausgaben, die vor allem auf die physisch-geografische Seite dieses Gebiets orientiert sind. Kulturelle und natürliche Werte der Stadt werden hier auch erwähnt und nicht zuletzt findet man hier eine Bewertung der Lebensqualität, die aus den aufgrund von Fragebogen erworebenen Ermittlungen ausgeht.

Die Stichwörter: Jablonec nad Nisou, Lebensqualität, SWOT-Analyse, Fragebogen, Stadt

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat především vedoucímu mé bakalářské práce doc. RNDr. Aloisu Hynkovi, CSc. za jeho cenné rady a připomínky, které mi při psaní práce poskytoval

Obsah

Úvod	13
1 Cíle práce	14
2 Kvalita života	15
2.1 Definice kvality života.....	15
2.2 Posuzování kvality života.....	16
2.3 Subjektivní posuzování kvality života.....	17
2.4 Možné přístupy k vymezení kvality života.....	19
3 Poloha, charakteristika města Jablonec nad Nisou	22
3.1 Historie města	25
3.2 Původ názvu města	26
3.3 Vybrané kulturní a historické památky	27
3.4 Přírodní prostředí.....	29
3.4.1 Územní systém ekologické stability na území obce	29
3.4.2 Geologické podloží na území obce.....	30
3.4.3 Vodní toky a plochy na území obce	32
3.5 Obyvatelstvo	33
3.5.1 Vývoj počtu obyvatel.....	33
3.5.2 Počet obyvatel v jednotlivých částech obce Jablonce nad Nisou	34
3.6 Věková struktura obyvatelstva	35
3.6.1 Vzdělanost obyvatelstva	35
3.6.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva.....	36
3.6.3 Nezaměstnanost	37

3.7	Průmysl	37
3.8	Doprava	38
3.9	Cestovní ruch ve městě	39
3.10	Vybrané osobnosti města	39
4	Analýza SWOT	40
4.1	Komplexní analýza SWOT	41
4.2	Dílčí SWOT analýzy	42
4.2.1	SWOT analýza – DOPRAVA	42
4.2.2	SWOT analýza – KULTURA A SPORT	43
4.2.3	SWOT analýza - SOCIÁLNÍ SLUŽBY, ZDRAVOTNICTVÍ	44
4.2.4	SWOT analýza – VZDĚLÁVÁNÍ, ŠKOLSTVÍ	45
5	Dotazníkové šetření	46
5.1	Struktura respondentů dotazníku	47
5.2	Dotazování dle věkové struktury	47
5.3	Výsledky dotazníkového šetření podle městských částí	48
5.4	Výsledky dotazníkového šetření podle jednotlivých hodnotících kritérií	49
5.4.1	Dopravní provoz v jednotlivých městských částech	49
5.4.2	Vzhledová kvalita městských částí dle respondentů	50
5.4.3	Dostupnost veřejného prostoru	50
5.4.4	Dostupnost obchodů a základních škol	51
5.4.5	Dostupnost MHD	52
5.4.6	Prostorové uspořádání	53
5.4.7	Znečištění ovzduší	54

5.4.8	Soukromí	54
5.4.9	Hluk	55
5.4.10	Bezpečnost.....	56
5.4.11	Vybavení ulic.....	57
5.4.12	Zeleň, zahrady, parky, trávníky... ..	57
5.4.13	Údržba ulic a veřejných prostranství	58
5.4.14	Bydlení.....	59
5.4.15	Občanská pospolitost a sociální prostředí	59
5.4.16	Možnost procházek, provozování sportu a rekreace.....	60
5.4.17	Pocit místa	61
6	Zhodnocení dotazníkového šetření	62
7	Závěr	63
8	Zdroje dat a použitá literatura	65

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Jablonec nad Nisou.....	14
Obrázek 2- Maslow – hierarchie potřeb	20
Obrázek 3 - Městský znak.....	22
Obrázek 4 - Městská vlajka.....	22
Obrázek 5 – Poloha města Jablonec nad Nisou.....	24
Obrázek 6 - Územní systém ekologické stability v roce 2011	30
Obrázek 7 – Geologické podloží	31
Obrázek 8 - Vodní toky a plochy	32

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Základní informace o městě.....	22
Tabulka 2 - Historický vývoj obyvatelstva	34
Tabulka 3 - Počet obyvatel v jednotlivých částech obce v roce 2001.....	34
Tabulka 4 - Věková struktura obyvatelstva v roce 2005.....	35
Tabulka 5 - Struktura vzdělání obyvatelstva v roce 2001	35
Tabulka 6 - Ekonomická aktivita obyvatelstva v roce 2001	36
Tabulka 7 - Odvětvová struktura v Jablonci nad Nisou v roce 2004	36
Tabulka 8 - SWOT analýza města Jablonec nad Nisou	41
Tabulka 9 - Dílčí SWOT analýza - doprava.....	42
Tabulka 10 - Dílčí SWOT analýza – kultura a sport.....	43
Tabulka 11 - Dílčí SWOT analýza – sociální služby, zdravotnictví.....	44
Tabulka 12 - Dílčí SWOT analýza – vzdělávání, školství	45

Seznam grafů

Graf 1 – Struktura respondentů dotazníkového šetření	47
Graf 2 - Respondenti dle věku.....	47
Graf 3 – Průměrné hodnocení jednotlivých městských částí	48
Graf 4 - Dopravní provoz v jednotlivých městských částech	49
Graf 5 – Městské části s nejnižší vzhledovou kvalitou	50
Graf 6 - Městské části podle nejdelší časové dostupnosti veřejných prostranství	51
Graf 7 - Městské části podle nejdelší časové dostupnosti ZŠ či obchodů.....	52
Graf 8 - Městské části dle dostupnosti k MHD	52
Graf 9 - Prostorové uspořádání	53

Graf 10 - Znečištění ovzduší	54
Graf 11 - Narušenost soukromí v městských částech.....	55
Graf 12 - Míra hlučnosti v jednotlivých městských částech	55
Graf 13 - Míra nebezpečnosti městských částí podle respondentů	56
Graf 14 - Vybavenost ulic (kiosky, telefony, lavičky atd.)	57
Graf 15 - Podíl zeleně.....	58
Graf 16 - Údržba veřejných prostranství.....	58
Graf 17 - Kvalita bydlení	59
Graf 18 - Sociální prostředí a občanská pospolitost.....	60
Graf 19 - Sport, procházky, rekreace	60
Graf 20 - Pocit místa	61

Seznam použitých zkratk

HDI – Human development index

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

CHKO – Chráněná krajinná oblast

ÚSES – Územní systém ekologické stability

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MHD – Městská hromadná doprava

VŠ – Vysoká škola

SŠ – Střední škola

ZŠ – Základní škola

MŠ – Mateřská školka

FK – Fotbalový klub

a. s. – akciová společnost

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat zhodnocením kvality života ve městě Jablonec nad Nisou, které se nachází v severních Čechách, nedaleko města Liberec a společně s tímto městem tvoří tzv. Liberecko – Jabloneckou aglomeraci, na jejímž území žije okolo 180 000 obyvatel.

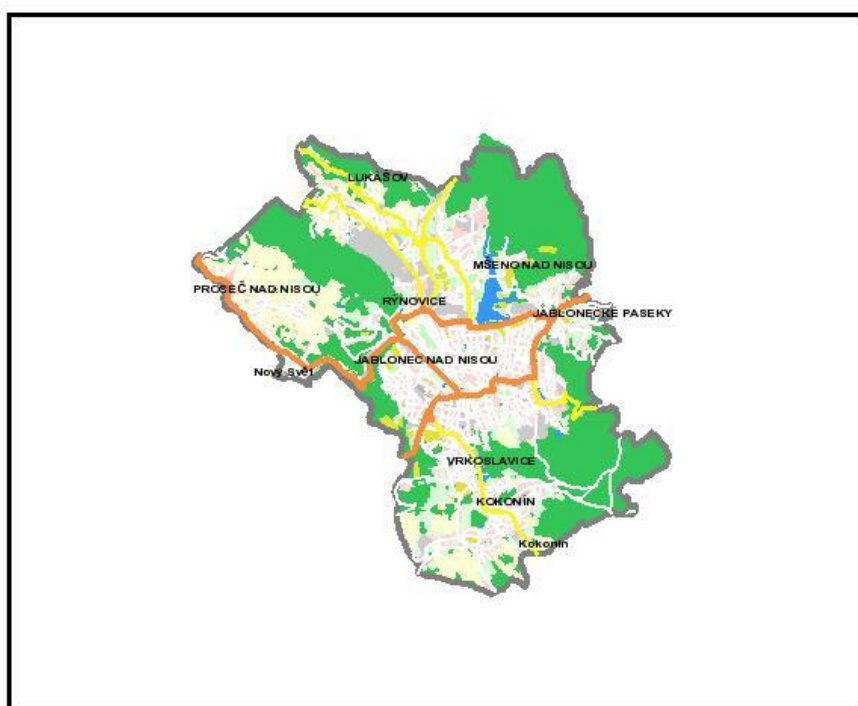
Výběr tohoto tématu byl ovlivněn mým zájmem o socioekonomická témata a také z důvodu toho, že se mi v tomto kraji líbí a do budoucna i přemýšlím, že bych se do těchto míst rád odstěhoval.

Cílem této práce je zjištění kladných a záporných stránek, které ovlivňují kvalitu života obyvatel žijících na území města. Dalším z cílů, je co možná nejlépe poznat pohled místních obyvatel na život v tomto městě. K tomuto účelu poslouží výborný dotazník, který byl vypracován pány Knoxem a Hynkem. Tento typ dotazníku nám při vhodné volbě respondentů, dokáže vytvořit ucelený a detailní pohled na kvalitu života na určitém území. Díky rozdělení města na menší územní celky je poté možno vidět jak globální pohled na město, ale i pohled, který detailněji odkryje problémy jednotlivých městských částí.

V první části bude rozebrána definice kvality života a budou ukázány základní údaje o městě Jablonec nad Nisou. Druhá část se bude zabývat SWOT analýzou města a v části třetí přijde na řadu již zmiňovaný dotazník.

1 Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je objektivní zhodnocení kvality života na území města Jablonec nad Nisou. Když bychom měli této bakalářské práci vtisknout nějaký podtitul, tak bychom ji mohli nazývat – Zhodnocení kvality života ve městě Jablonec nad Nisou – pohledem svých obyvatel. Toto území je zpravidla rozdělováno do osmi až devíti základních městských částí (viz. obr. 1). Jelikož však tato práce bude vycházet především z dotazníkového šetření, je pro náš účel nejvhodnější rozdělení do více územních celků, kvůli získání těch nejlepších a nejkonkrétnějších výsledků. Pokusíme se analyzovat faktory, které ovlivňují kvalitu života lidí bydlících na území města Jablonec nad Nisou v co nejmenších územních celcích, aby byl konečný výsledek uchopitelný a řešitelný v konkrétním prostoru a ne pouze v pohledu uceleném. Proto je toto území dále rozděleno do více částí, než je obvyklé a to do částí jedenácti. Dle mého vymezení se město rozdělí na tyto menší územní celky – Jablonec nad Nisou – centrum, Kokonín, Dobrá Voda, Vrkoslavice, Jablonecké paseky, Mšeno nad Nisou, Rýnovice, Proseč nad Nisou, Lukášov, Nový Svět, Černá Studnice.

Obrázek 1 - Jablonec nad Nisou

Zdroj:

http://www.mestojablonec.cz/tms/html/plan_mesta/index.php?client_type=map_html&Project=TM_S_MUJABLONEC_PLAN_HTML&client_lang=cz_win

2 Kvalita života

Pojem kvalita je již odpradáвна sledován a skloňován v mnoha různých souvislostech. Některé se nám promítají do dnešní doby již z dávné minulosti (kvalita vody, kvalita vzduchu, kvalita materiálů apod.) a některé se začali objevovat teprve z doby nedávné a proto je jejich zkoumání v rozvíjející se fázi. Kvalitu nejsnadněji můžeme chápat jako stupeň „vhodnosti“ k nějakému určitému, danému účelu. Objekt či subjekt se musí dostat do určité hranice, od kdy je považován za kvalitní. Lze si to tedy také představit jako nějakou hranici, které je potřeba dosáhnout, aby byl daný objekt či subjekt brán a označován za kvalitní.

V této druhé kategorii, jež se začala objevovat až v době nedávné, se nám právě objevuje v této bakalářské práci zmiňovaná a probíraná kvalita života a životního prostředí. Kvalita života je poměrně složitý a velmi široký pojem. Je těžko uchopitelný pro svou mnohorozměrnost a komplexnost. Při zkoumání kvality života je odlišné to, že se nejedná pouze o souhrn materiálních prvků, ale promítá se nám do tohoto průzkumu i stránka nemateriální – životní podmínky a životní situace každého z nás.

Tento pojem se dotýká pochopení lidské existence, smyslu života a smyslu samotného „bytí“.

Kvalitu života a životního prostředí vnímáme jako nedílnou součást našeho života a každý z nás si přeje a snaží se o to, aby mohl žít v prostředí pro něj nejvhodnějším a zároveň i nej kvalitnější z hlediska jeho představ a potřeb. V podstatě se jedná o „subjektivní posouzení své vlastní životní situace“.

2.1 Definice kvality života

Slovo kvalita je odvozeno od latinského qualis – český význam tohoto slova je jakost. Životem je míněn život obecně nebo život určitého jedince, či skupiny nebo druhu jedinců. Zde se jedná o život lidí.

Definice dle Křivohlavého (2003): „Kvalita života je definována s ohledem na spokojenost daného člověka, s dosahováním cílů určujících směřování jeho života. Cíle směřování života jsou hodnoceny podle hierarchie hodnot, cílů, ke kterým je život daného člověka právě zaměřen“.

Kvalita života je velice složitý, široký a obsáhlý pojem. V současné době neexistuje žádná ustálená definice nebo obecně přijímaný model, který by všeobecně vysvětloval pojem kvalita života a díky tomu je neustále v okruhu zájmu odborníků z různých odvětví (např. environmentalistů, psychologů, sociologů a mnoha dalších oborů). Klasickým znakem při vedení diskuzí o kvalitě života od 70. - 80. let 20. století až po současnost je nejednotnost při sestavování indikátorů, které se používají pro měření kvality života. (VAĎUROVÁ, H., MÜHLPACHR, P.: Kvalita života. Teoretická a metodologická východiska, 2005)

Analýzy, které se zabývají kvalitou života, můžeme zařadit mezi moderní způsoby zjišťování spokojenosti lidí se svým životem. Z důvodů uvedených výše a také z důvodu uchopení tohoto pojmu v rozdílném čase či v rozdílném prostoru, můžeme říci, že je také špatně měřitelná. Při jejím studiu musíme brát v potaz různé trendy, civilizační a generační změny apod. Měření kvality života je přes tyto skutečnosti nutné provádět, jelikož o co nejkvalitnější „život“ usiluje snad každý z nás a kvalita života má velmi významný dopad na každého občana. Dalším z důvodů, které je také nutné zmínit, je to, že s kvalitním či nekvalitním způsobem života souvisí mnoho dalších aspektů (kriminalita, spokojenost občanů, úmrtnost atd.).

Pro úvodní představu lze tento pojem charakterizovat jako možnost žít v místě, kde je pro nás zajištěno slušné a cenově dostupné bydlení, základní služby – školství, zdravotnictví, sport, kultura aj., adekvátní pracovní příležitosti a také zdravé ovzduší, voda, půda a celkově dobré klima pro žití. (DISMAN, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost, 2005)

2.2 Posuzování kvality života

Pokud chceme posuzovat kvalitu života, je nutné brát v úvahu, že má:

- objektivní stránku (životní podmínky)
- subjektivní stránku (posouzení životních podmínek subjektivně, individuálně vnímanou spokojenost či nespokojenost)

Ukazatel kvality života může být svým způsobem brán jako protipól ukazatelů kvantitativních, jelikož zkoumání kvality života bývá zaměřeno i na stránky nemateriální => životní podmínky.

Oblasti, ve kterých se všeobecně posuzuje kvalita života:

- životní prostředí
- mezilidské vztahy
- úroveň bydlení
- ukazatele zdraví a nemoci
- dostupnost služeb
- volný čas
- pracovní podmínky a spokojenost s prací
- možnosti sociálního začlenění do společnosti
- bezpečí, sociální jistoty a osobní svoboda

(Vojenské zdravotnické listy, ročník LXXIII, č. 1, 2004)

2.3 Subjektivní posuzování kvality života

(Seik F. T., 2000)

- 1. Společenský život** – v této oblasti se při posuzování kvality života jedná především o to, v jaké společnosti se jedinec pohybuje, o jeho začlenění ve společnosti, v jakých komunitách se pohybuje apod. Další nedílnou součástí jsou možnosti uspokojení jeho společenských tužeb a jeho vlastního společenského života.
- 2. „Pracovní život“** – zde máme na mysli především v jakých pracovních podmínkách se člověk pohybuje, jak je s nimi spokojen. Jde zde o možné další pracovní vyhlídky, s jakými kolegy člověk přichází do styku a jak ho jeho vlastní pracovní činnost baví nebo vnitřně naplňuje. V této oblasti jde také o to, zda jedinec přispěje něčím originálním do společnosti.
- 3. Rodinný život** - spokojený rodinný život je jedním z nejdůležitějších předpokladů k tomu, aby člověk mohl žít co nejkvalitnější a nejhodnotnější život. Šťastná rodina je základem kvalitního života.
- 4. Vzdělání** – množství škol a možnost výběru té nejlepší pro sebe samého je také jedním z velice důležitých kritérií při subjektivním hodnocení kvality života. Kvalitní a kvalifikovaní učitelé, možnosti dalších nástavbových vzdělávacích kurzů a úroveň vzdělávání jsou velice důležitou součástí indikátorů pro měření kvality života.

5. **Bohatství** – slovo bohatství není jasným indikátorem kvality života, avšak pro mnoho lidí již jen pouze toto slovo působí jako kritérium pro vedení kvalitního života. Pro velkou část lidí jsou vysoké příjmy, hodně peněz, vlastnictví nemovitostí, šperků a majetku vlastně synonymem úspěchu a tím pádem i kvality.
6. **Zdraví** – kvalita života je úzce propojena se zdravím člověka. Proto by všeobecně mělo být zdraví tím nejdůležitějším indikátorem při určování kvality života. Fyzické a duševní zdraví je předpokladem spokojeného a dlouhého života.
7. **Náboženství** – svoboda vyznání a možnost praktikovat jakékoliv náboženství je také důležitým indikátorem kvalitního života. Účast na bohoslužbách a možnost navštěvovat církevní a jiné náboženské objekty patří k důležitým doplňkům života mnoha lidí na celém světě.
8. **Volný čas** – potřeba relaxovat a provozovat své záliby a koníčky, patří mezi formu odreagování člověka od každodenního stresu. Sport a zábava napomáhají psychickému i fyzickému zdraví, proto i volnočasové aktivity patří mezi určující indikátory kvality života.
9. **Osobní vývoj** – také můžeme říci osobní růst, zahrnuje vlastní vývoj osobnosti, rozvoj sebevědomí, možnost zlepšovat a rozvíjet svůj talent. Když mluvíme o osobním růstu a vývoji, máme na mysli proces expanze lidských schopností.
10. **Bydlení** – je to jeden z velice důležitých indikátorů, jelikož to, v jakých podmínkách bydlíme, je u nás ve vysoké míře určující při rozhodnutí, zda žijeme kvalitní život či ne. Velikost bytu (domu) a jeho vybavení – to jsou faktory, které jsou pro spokojený život většiny z nás nesmírně důležité.
11. **Média** – celá řada lidí ze všech částí světa si život bez dostupnosti počítače, rozhlasu nebo televize nedokáže představit. Někteří lidé již v podstatě nejsou schopni bez těchto věcí žít plnohodnotným životem. Dostupnost stánků a obchodů s časopisy je u nás při rozhodování o kvalitě života částečně také určující.
12. **Politika** – jeden z významných faktorů, které ovlivňují náš život. Je jasné, že pokud kvůli špatné politické situaci dojde k nějakému válečnému konfliktu, tak téměř nikdo dotčený vzniklou situací nebude hodnotit svou životní situaci kladně. Svobodné, neovlivnitelné volby, jsou nedílnou součástí všech demokratických států.
13. **Oblast spotřebního zboží** - velké množství spotřebního zboží, výběr mezi značkami a výrobky, kvalita a množství služeb či výrobků jsou „devízou“ vyspělých států. Všechny tyto faktory jsou také určujícím faktorem naší spokojenosti a mají vliv na kvalitu našeho života.

- 14. Veřejné služby** – dostupnost elektrické energie, vody a napojení na kanalizační systém je další z důležitých faktorů při zhodnocení kvality života. Nakládání s odpady a kvalita telekomunikačních sítí nám také ovlivní hodnocení.
- 15. Doprava** – úroveň veřejné dopravy, funkčnost a propojenost dopravních systémů má svůj neoddiskutovatelný podíl na tvorbě hodnotících analýz týkajících se úrovně a kvality života. Nedílnou součástí této kategorie je dále doba dojíždění (např. do zaměstnání nebo do školy) a dále bychom mohli ještě jmenovat náklady nutné na parkování.
- 16. Zdravotní péče** – systém, dostupnost a kvalita zdravotní péče jsou určujícími „mezíky“ této kategorie. Vybavenost zdravotnických zařízení, množství klinik a úroveň zdravotnického personálu jsou přímo určující k délce průměrného života a vzhledem k důležitosti lidského zdraví při vedení kvalitního života je to opravdu velmi důležitá část hodnocení.
- 17. Životní prostředí** – kvalita ovzduší a vody, hluchnost prostředí působí přímo na lidský organizmus a proto je jasně vypovídající důležitost této kategorie. Dále zde můžeme hovořit o počtu chráněných přírodních oblastí a památek, či systému ochrany přírody a krajiny.
- 18. Veřejná bezpečnost** – důležitou roli v systému celého hodnocení hraje oblast veřejného bezpečí, kdy nízká míra kriminality, možnost snadného cestování a volnost pohybu, bez omezení své vlastní bezpečnosti, je určující pro posuzování této hodnotící kategorie.

2.4 Možné přístupy k vymezení kvality života

Potřeby každého člověka se mění v různém věku a především jsou individuální. Měření kvality života se přímo dotýká hierarchie lidských potřeb a hodnot. Tomuto tématu se věnoval A. H. Maslow (1934), který vytvořil stupňovité řazení potřeb podle důležitosti či naléhavosti pro život člověka. Maslow v této hierarchii zobrazoval lidské potřeby jako pyramidu, na které jasně ukazuje, že prvotní potřebou člověka je uspokojení jeho fyziologických potřeb. To znamená, že základní potřeby pro člověka zahrnují zdraví, bez nemoci fungující organizmus, aby se mohl posunout k potřebám na dalších stupních pyramidy. Potřeby v nižších patrech pyramidy jsou pro lidi významnější a musí být alespoň částečně uspokojeny tak, aby člověk mohl přejít k potřebám na vyšší úrovni.

Obrázek 2- Maslow – hierarchie potřeb

Zdroj: <<http://www.volny.cz/zsdrozdin/bk.html>>

Objektivního měření kvality života se v dnešní době docílí především podle různých, zvolených indikátorů. Ty dovolují na mnoha různých úrovních (místních, regionálních, národních, mezinárodních) popsat současný stav a vývojové trendy. Tyto indikátory nám dokážou podat objektivní a souhrnné informace o environmentálních, demografických, sociálních, ekonomických a dalších různých jevech.

V současnosti se kvalita života lidí posuzuje především z pohledu ekonomického. Jedná se např. o výši hrubého domácího produktu na jednoho obyvatele nebo popř. cenu spotřebního koše atd. Především západní kultury tímto způsobem hodnocení vyzdvihují hodnotu peněz a vlastnictví materiálních hodnot, jak je již dobrým zvykem všech těchto „prozápadních“ kultur.

Organizace spojených národů (OSN) se pokouší o co nejlepší zpracování Indexu lidského rozvoje, známého také jako „HDI“ – Human Development Index. Jak bylo již naznačeno v kapitole 3.2. Subjektivní posuzování kvality života, tak některé nástroje určené pro zhodnocení kvality života jsou založeny na subjektivním vnímání vlastní situace jednotlivce. Kromě tohoto typu hodnocení, ale také existují snahy o zhodnocení a objektivizaci vnějších hodnotících kritérií např. ekonomického, sociálního nebo politického prostředí v daném regionu či lokalitě. (Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2005)

Příkladem tohoto typu hodnocení pro nás může být tzv. Mercerův celosvětový výzkum kvality života, který se konal v roce 2005. Tento celosvětový výzkum, který byl prováděn

společností Mercer Human Resource Consulting byl založen na konkrétním a detailním zhodnocení v 39 oblastech, jež se nacházejí v následujících 10 kategoriích:

1. Politické a sociální prostředí
2. Ekonomické prostředí
3. Socio - kulturní prostředí
4. Zdraví
5. Školství a vzdělávání
6. Veřejné služby a doprava
7. Rekreační
8. Konzumní zboží
9. Bydlení
10. Přírodní prostředí

3 Poloha, charakteristika města Jablonec nad Nisou

Tabulka 1 - Základní informace o městě

Kraj	Liberecký
Okres	Jablonec nad Nisou
Poštovní směrovací číslo	466 01
Zeměpisná šířka	50° 43' 28"
Zeměpisná délka	15° 10' 05"
Počet obyvatel (k 31. 12. 2009)	46 423
Rozloha města	31,38 km ²
Nadmořská výška	380 - 758 m n. m.
Části města	Mšeno nad Nisou, Rýnovice, Lukášov, Jablonecké Paseky, Kokonín, Vrkoslavice, Proseč nad Nisou, Jablonec nad Nisou
Vodní toky	Rýnovická Nisa, Lužická Nisa

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 3 - Městský znak

Zdroj: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto>>

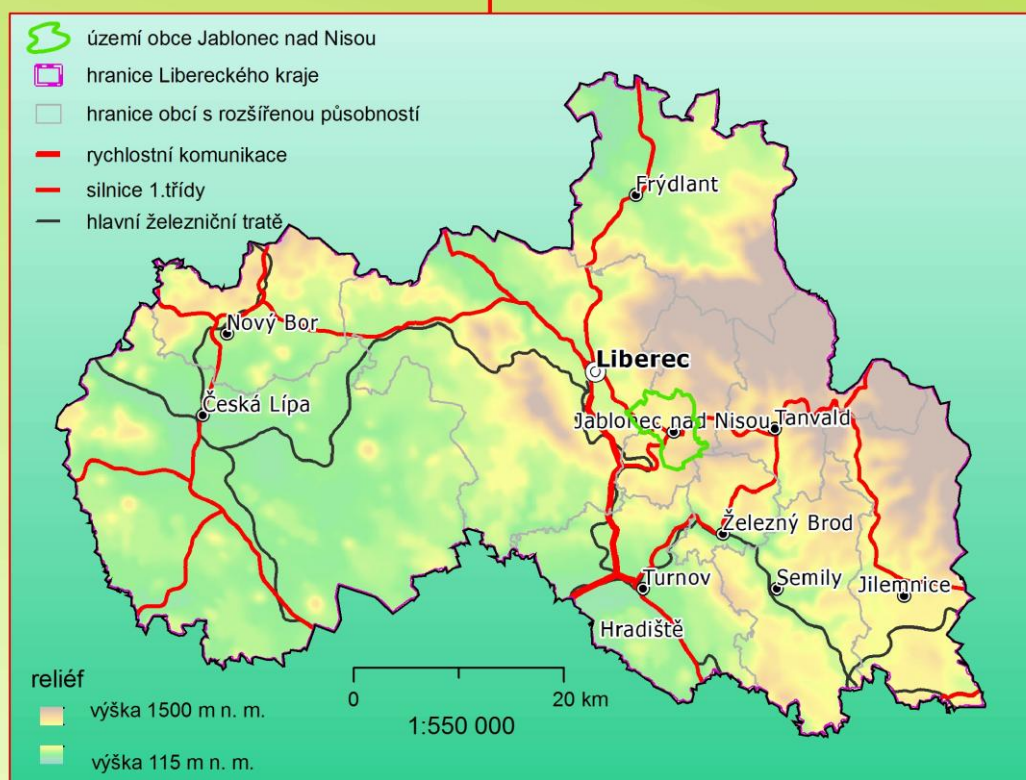
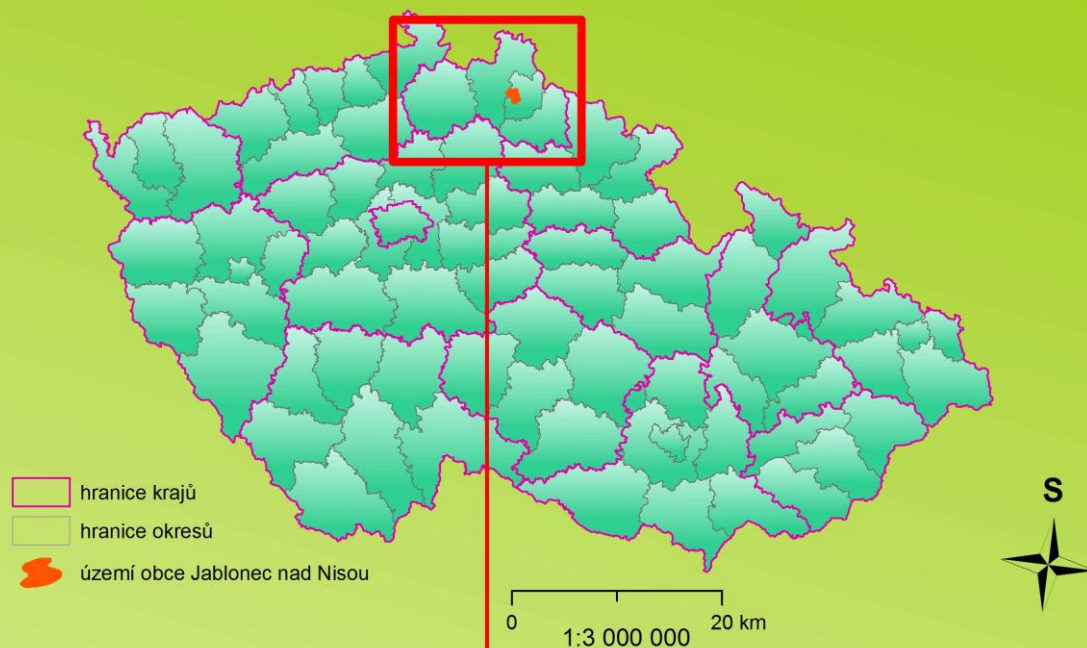

Obrázek 4 - Městská vlajka

Zdroj: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/>>

Město Jablonec nad Nisou se nachází na severu Čech v blízkosti města Liberec, od kterého je vzdáleno přibližně 13 km. Území města je na základě zákona součástí stejnojmenného okresu Jablonec nad Nisou a vyššího územního samosprávného celku Liberecký kraj, který je součástí regionu NUTS II Severovýchod. Rozkládá se v údolí Lužické Nisy mezi výběžky Jizerských hor a Černostudničním hřebenem a se svými téměř 47 000 obyvateli jedním z největších měst v Libereckém kraji. Jelikož se nachází v těsné blízkosti Jizerských hor, tak se v průběhu let dostalo do pozice správního, kulturního a rekreačně-sportovního střediska tohoto známého českého pohoří. Jablonec nad Nisou je lidem snad nejvíce znám pro svou výrobu skla, skleněných výrobků a bižuterie. Někdy až stereotypně používané spojení (Jablonec nad Nisou – sklo a bižuterie) nám pravdivě vypovídá o tom, že právě díky zrodu bižuterie a sklářského průmyslu se z podhorské vesnice poměrně rychle stalo docela velké a dá se říci i moderní město. (Město Jablonec nad Nisou, Základní informace o městě, 2011)

POLOHA OBCE JABLONEC NAD NISOU v rámci České republiky v roce 2011

Pavel MARTIN
Liberec 2011

Zdroj dat: geoportal.gov.cz

Vytvořeno s použitím softwaru ArcGis 9.3 společnosti ESRI

Obrázek 5 – Poloha města Jablonec nad Nisou

Zdroj dat: ArcČR 500, geoportal.cenia.gov

3.1 Historie města

Dobu vzniku lidského sídliště s názvem Jablonec (Jablonecz) na břehu řeky Nisy nelze zcela přesně určit. S jistotou se však jedná o období před rokem 1365, ze kterého pochází první dochované zmínky o Jablonci nad Nisou. Ke stálému osídlení na území města dochází však až ve druhé polovině 16. století. V roce 1538 byl Jablonec v zemských deskách označován jako „Jablonec pustý“, místem málo obydleným uprostřed hustých lesů. Situace se však začala měnit poté, co toto panství ještě téhož roku koupil nejvyšší pražský purkrabí Jan z Vartenberka. Po odkoupení panství Janem z Vartenberka byla na území Jablonce nad Nisou založena první skelná huť ve Mšeně a postaven také první kostelík. Důležitá až téměř zásadní je pro město druhá polovina 17. století. V souvislosti s všeobecným rozvojem sklářství se také ukazuje, že Jablonec má také výhodnou polohu pro provozování obchodu. V polovině 18. století Jablonec pocítil i důsledky sedmileté války, přesto podle dochovaných údajů tzv. tereziánského katastru zde bylo již 82 domů, 39 hospodářů, několik obchodníků a řemeslníků. Sortiment zboží jabloneckých výrobců vedle tradičního skla byl také už obohacen o první bižuterii. Tyto výrobky se staly téměř hned úspěšné a také díky této skutečnosti nic nebránilo dalšímu rychlému vzestupu města. V roce 1808 byl po císařském rozhodnutí Jablonec povýšen na městys. V době povýšení na městys měl Jablonec nad Nisou již něco přes 2000 obyvatel a postupně dochází také k rozvoji soukenictví. V roce 1866 žilo v Jablonci, který byl toho času již 16 let sídlem okresního soudu, 5350 obyvatel a tito lidé měli pocit, že nastal čas, aby byl vylepšen ne moc honosný statut jejich obce. Nárokům místních občanů bylo vyhověno, když 28. března roku 1866 císař František Josef I. povýšil Jablonec na město. Obchodní aktivity v podstatě s celým světem přinášeli do města značné bohatství jehož důkazem jsou významné stavby, někdy až celé čtvrtě, které se dochovali právě z let před 1. světovou válkou. K nejzajímavějším budovám z této doby patřily soukromé vily a secesní budovy v dnešní Podhorské ulici a v ulici 28. října. O něco málo později byly také vystavěny dvě důležité dominanty města Jablonce, a to kostel Nesvětějšího srdce Páně a budova radnice. V roce 1910 žilo v Jablonci 29 521 obyvatel. Jen pouze poměrně malou část tvořili Češi (2358 osob), jejichž život v Jablonci nebyl nikterak jednoduchý. V listopadu 1938, během tzv. křišťálové noci, byla po vzoru jiných měst vypálena davem zfanatizovaných občanů jablonecká synagoga. Brzy nato byla zahájena deportace demokraticky smýšlejících Němců a Židů do koncentračních táborů. V roce 1945 se díky osvobození Jablonec znovu začlenil do Československé republiky a veškeré správní úřady byly vráceny do českých rukou. V této době také dochází k odsunu německého obyvatelstva, které bylo takto paušálně obviněno

a potrestáno za způsobené utrpení. Po odsunu německého obyvatelstva přicházeli na jejich místa lidé, kteří tu upřímně chtěli pomoci pokračovat v tradicích vyspělé sklářské a bižuterní výroby, ale také sem přicházeli členové Revolučních gard a tzv. zlatokopů. Vyhlášením „studené války“ docházelo k posilování těžkého průmyslu a do města byla výstavbou podniků Liaz a Autobrzdy soustředěna výroba autobusů, automobilů a jejich příslušenství. V období okolo padesátých let 20. století měla nejprve místní tradiční průmyslová odvětví namále, avšak přišel obrat. Zhruba po tomto období se ukázalo, že bižuterní průmysl je v podstatě jediným průmyslovým oborem schopným produkovat devizy. Okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy Jablonec tolik nepostihla, ta v mnohem větší míře postihla sousední Liberec. Město poté také zasáhla vlna panelové výstavby, která „pohřbila“ i vesnici Mšeno nad Nisou, jednu z částí Jablonce a zcela změnila malebná jablonecká předměstí. Vývoj Jablonce nad Nisou byl vždy velmi spjatý s hospodářským růstem města. Pokud bylo hospodářství na dobré úrovni, tak i město vzkvétalo. Kromě svých specifických problémů trpěl Jablonec nad Nisou obecným problémem pohraničních oblastí.

V dnešní době můžeme Jablonec znovu považovat za město skla a bižuterie, ale také je vnímán jako brána do Jizerských hor a je považován za jednu z bašt českého sportu. Všem sportovcům a zájemcům o rekreaci nabízí mnohé sportovní areály (např. na Střelnici a v Brízkách ve Mšeně). Z kulturního pohledu může zaujmout především divadlem, které bylo po dvouleté rekonstrukci znovu otevřeno, Muzeem skla a bižuterie, secesními, bohatě zdobenými stavbami a galerií Belveder. (Mgr. JAN KAŠPAR, Jablonec nad Nisou – město v proměnách času, 1996)

3.2 Původ názvu města

Jak už to většinou bývá, tak o původu názvu města se vedou spory a je bráno v potaz několik teorií. Nejpravděpodobnější se zdá být ta, která hovoří o tom, že název Jablonec je odvozen od slova jabloň. Je to podle jedné pověsti, jež kolovala mezi většinovým německým obyvatelstvem, kdy se vyprávělo, že Jablonec vznikl kolem zájezdního hostince na křižovatce obchodních cest, u které dle pověsti rostla jabloň. Dnes se jedná o křižovatku „U Zeleného stromu“, u které se nachází kruhový objezd. Je však také jiná teorie, která mluví o tom, že název města souvisí s latinským označením „gabulum“, což je místo kde bylo vybíráno clo. Tato teorie je podpořena také tím, že velká město s podobnými názvy leží při hranici našeho státu nebo na starých významných obchodních stezkách (např. Jablunkov, Jablonné atd.). (Region Jablonec nad Nisou, 1997)

3.3 Vybrané kulturní a historické památky

(Město Jablonec nad Nisou, Kam za kulturou, 2011)

- **Kostel svaté Anny** – jedná se o nejstarší dochovaný „svatostánek“ na území města Jablonce. Nachází se na místě, kde původně stál dřevěný kostelík, který byl barokně přestavěn v letech 1685 – 1687. Kostelní věž však byla ke kostelu přistavěna až v roce 1706. Sakristie, která je situovaná do svahu za kostelem byla přistavěna také déle, a to roku 1842. V té době byla upravována i fasáda kostela, jež byla předělána do neorenesančního stylu. Kostel v současnosti neslouží bohoslužebným účelům a po letech, kdy byl v katastrofickém stavu, byl financemi města opraven a přidružen k Městskému divadlu. Dnes kostelík neslouží pro bohoslužebné účely, ale je výborným místem pro kulturní události.
- **Římskokatolický kostel Nejsvětějšího srdce Páně** - tento kostel byl postaven podle návrhu Josefa Zascheho v letech 1930 - 1932. Navrhnut byl ještě ve stylu secesním, ale plány byly později změněny v tehdy aktuálním funkcionalistickém stylu. Od doby jeho postavení se stal největším kostelem na území Libereckého kraje.
- **Městské divadlo** – je secesní stavba, jež byla vystavěna v letech 1906 – 1907. Původně bylo postaveno firmou Fellner a Helmer, ale v 90. letech prošla nákladnou rekonstrukcí.
- **Budova staré radnice** – pochází z let 1867 – 1869, tedy z období po povýšení Jablonce nad Nisou na město. Dříve v této neorenesanční budově sídlila kromě městského úřadu také pošta, okresní úřad a ve 30. letech sem byla přemístěna městská knihovna, na kterou významnou měrou přispěl Dr. Anton Randa, podle něhož je pojmenováno i jedno z Jabloneckých gymnázií.
- **Nová radnice** – budova, která byla postavena v letech 1931 - 1933 podle plánů architekta Karla Wintera je další památkou postavenou ve funkcionalistickém stylu. V jedné z dominantních staveb centra města byly od začátku umístěny kavárny, restaurace a také i kino. V současnosti je tento objekt sídlem městského úřadu, informačního střediska a stále také již zmiňovaného kina. V přízemních prostorách se nacházejí obchody a během letních měsíců je zde možnost výstupu na věž.

- **Bývalá fara** – která je historiky považována za nejstarší budovu v Jablonci nad Nisou se nachází v Kostelní ulici naproti kostelu sv. Anny. Uvnitř zahrady okolo fary je umístěno sousoší Getsemanské zahrady z roku 1829.
- **Belveder** - pozdně barokní stavba z roku 1773 slouží v současnosti jako muzeum skla a bižuterie.
- **Petřín** – je název vrchu nad městem, na kterém stojí secesní výletní restaurace s rozhlednou postavená roku 1906.
- **Evangelický kostel Dr. Farského** - stojí v Jablonci nad Nisou již od začátku 19. století. Nachází se v samotném centru města, na Náměstí Dr. Farského. Roku 1892 byl přebudován v neogotickém stylu.
- **Starokatolický kostel Povýšení svatého kříže** – tato secesní, sakrální stavba byla postavena v letech 1902 – 1906, dle návrhu Josefa Zascheho, jabloneckého rodáka.
- **Schmelowského vila** – je jednou z nejhodnotnějších staveb z meziválečného období na území města. Postavena byla v roce 1933 pro lékaře Friedricha Schmelowského. Jejím tvůrcem byl jeden z významných představitelů tzv. Vratislavské architektonické školy, Heinrich Lauterbach.

Mapový výstup s přehledem vybraných památek - Viz. příloha 1

3.4 Přírodní prostředí

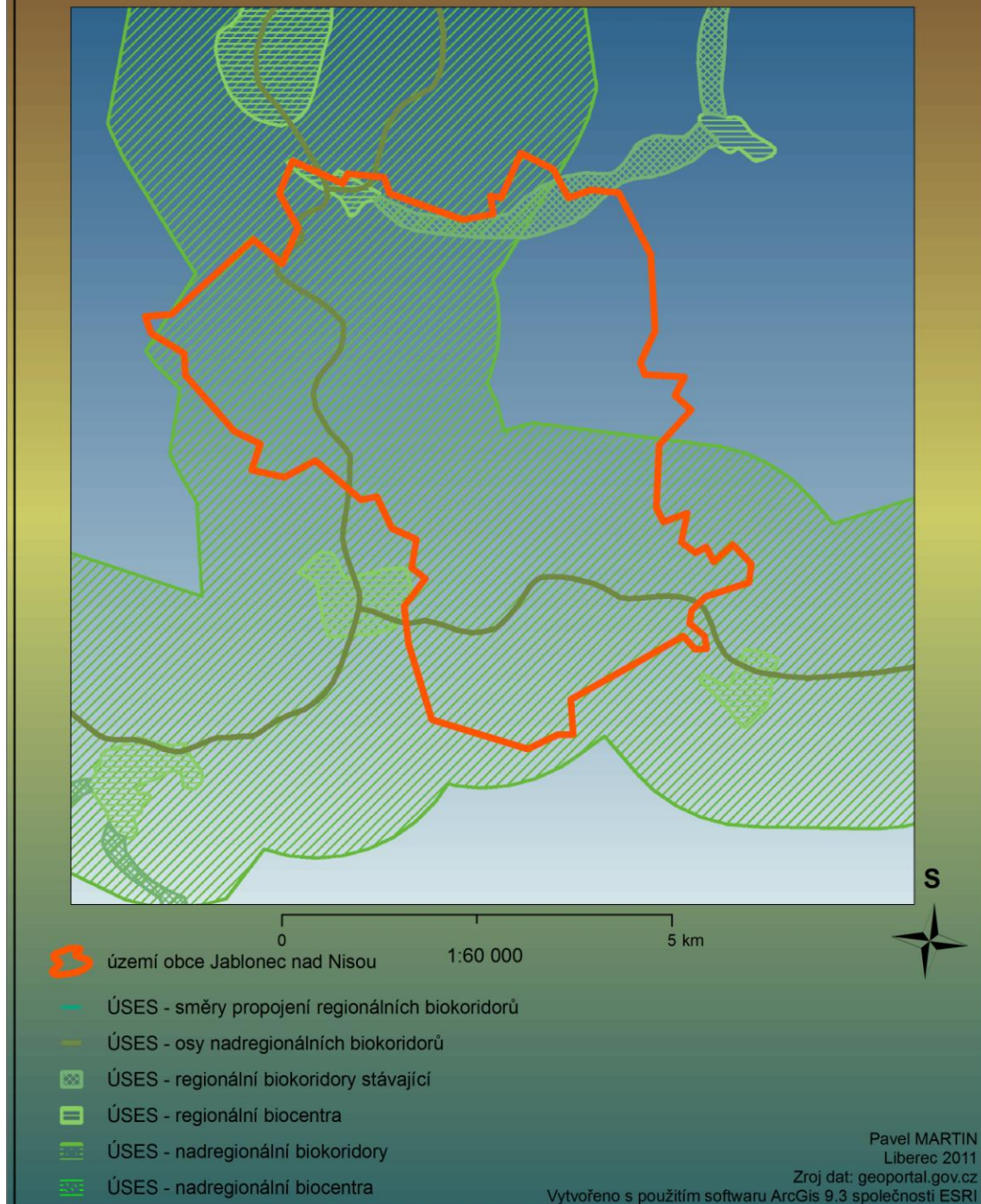
Město Jablonec nad Nisou vsazeno do velmi hezké přírodní oblasti, když i do města samotného sahají výběžky Jizerských hor. CHKO Jizerské hory zasahují do města v jeho severní části a v blízkosti se nacházejí dvě přírodní památky. Jedná se o Jindřichovský mokřad a Rádlo nad koupalištěm. Jižní část města nabízí dva krásné, zalesněné vrcholky – Černostudniční a Prosečský. Na oba tyto hřebeny je velmi dobrý přístup a přímo na nich se nacházejí také rozhledny, ze kterých je za dobré viditelnosti výhled na celé město a také do dalekého okolí. Díky kopcovitému reliéfu krajiny se na území Jablonce nachází větší množství veřejné zeleně, než je obvyklé v jiných městech. Na tomto faktoru měli také svůj nemalý podíl průmyslníci z počátku 20. století, jelikož kromě zakládání soukromých parků a zahrad v okolí svých domů vysazovali stromy také v blízkosti skláren a bižuterních továren. Od konce tisíciletí dochází také k revitalizaci veřejných prostorů a parků, jako příklad zde může sloužit např. Tyršův park.

Od počátku 90. let minulého století se kvalita životního prostředí v Jablonci nad Nisou výrazně zlepšila a v současnosti se město řadí mezi lokality s jen mírně znečištěným ovzduším. Jediným místem kde jsou lehce překračovány imisní limity je okolí křížení silnic I/14 a I/65. Mezi nejvýraznější znečišťovatele mezi stacionárními patří teplárna a výrobný bižuterie. Stejně zlepšení bylo zjištěno i u kvality povrchových vod, které jsou sice ještě mírně znečištěné, ale toto znečištění je pouze z důvodu chybějící kanalizace v některých okolních obcích, což se pak projevuje na kvalitě vody v Jablonecké přehradě. Vliv průmyslu se stále snižuje a minimalizuje. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

3.4.1 Územní systém ekologické stability na území obce

Pokud se budeme městem Jablonec nad Nisou zabývat z hlediska územního systému ekologické stability (tzv. ÚSES), tak západním směrem od Jablonce vede ve směru severojižním neregionální biokoridor. Tento biokoridor propojuje regionální biocentra – Prosečský hřeben a Hradešín. Dále se zde nachází několik lokálních biocenter – U Hradešína, Pod vodárnou, Ve skalničkách, Pod kostelem, U Žižkova vrchu, Zelené údolí, Za skládkou atd. Celý pohled na Územní systém ekologické stability je viditelný na níže uvedeném mapovém výstupu.

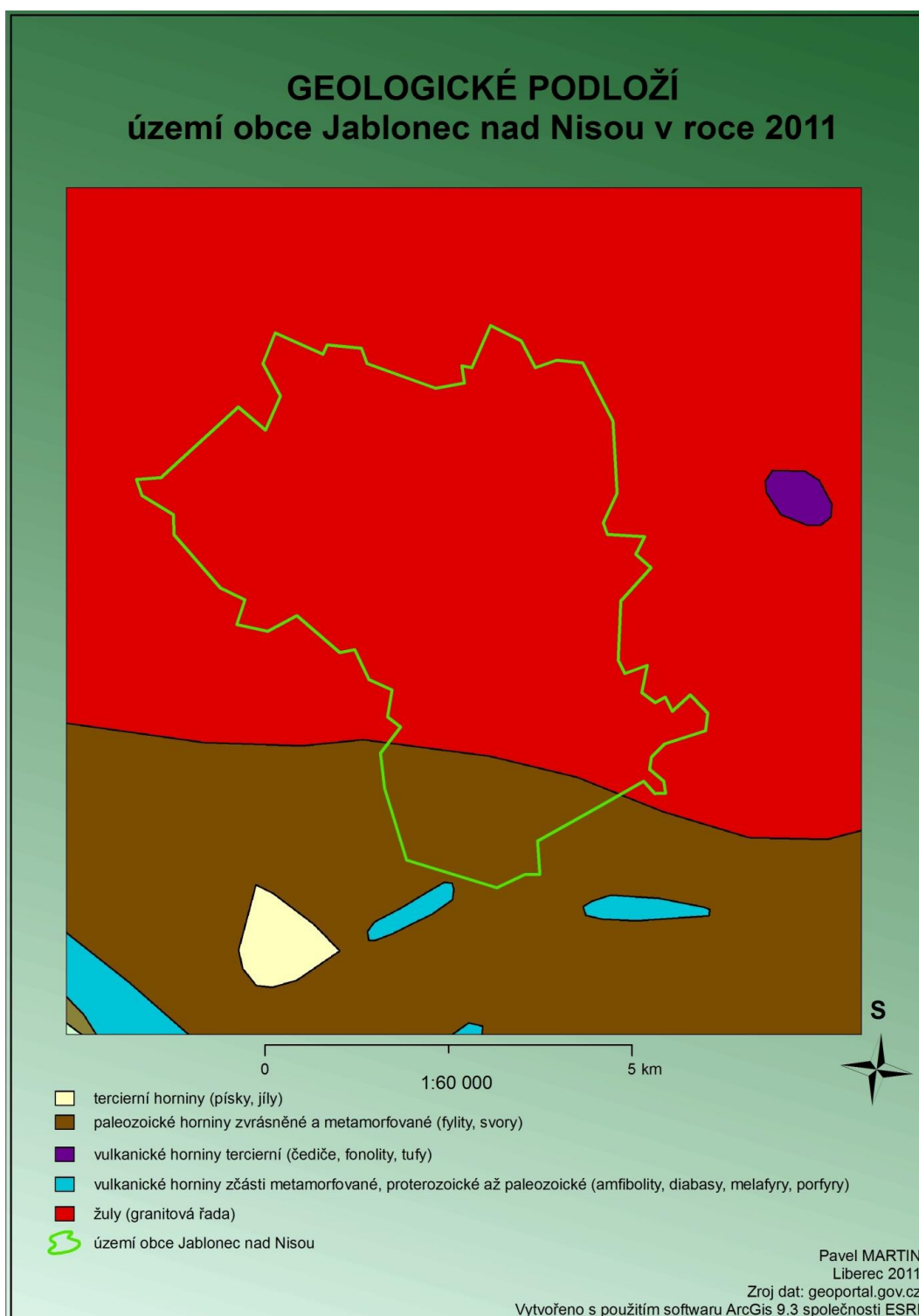
ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY na území obce Jablonec nad Nisou v roce 2011

Obrázek 6 - Územní systém ekologické stability v roce 2011

Zdroj dat: ArcČR 500, geoportal.cenia.gov

3.4.2 Geologické podloží na území obce

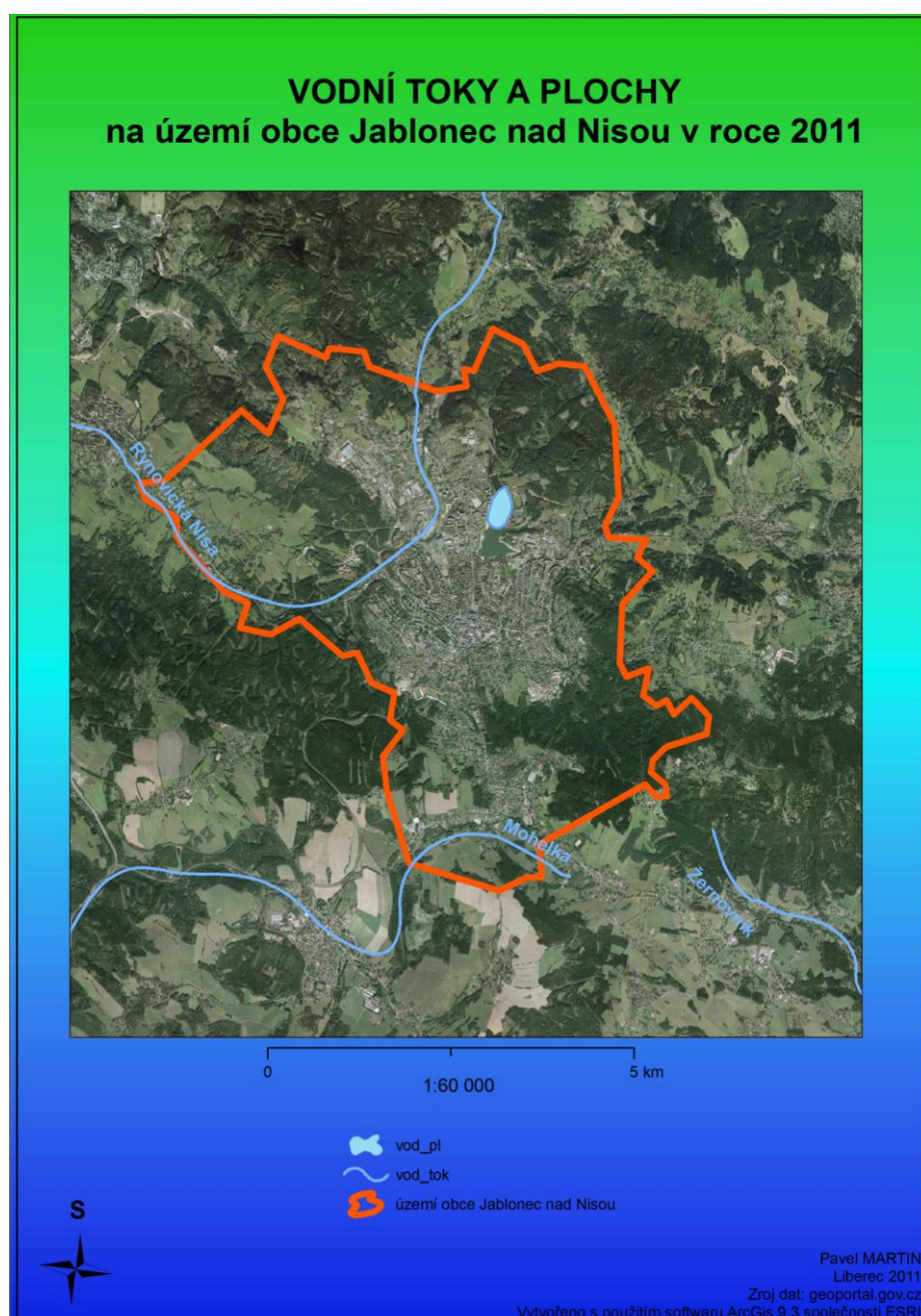

Obrázek 7 – Geologické podloží

Zdroj dat: ArcČR 500, geoportal.cenia.gov

Z mapového výstupu výše, je zcela jasně vidět, že území města Jablonec nad Nisou leží z převážné většiny na žulovém podloží. Pouze z jižní strany na území města zasahují fyllity a svory. V blízkosti města je dále možné se setkat s vulkanickými horninami, s terciálními horninami a východně od území města se nachází podloží tvořené čediči, tufy a fonolity.

3.4.3 Vodní toky a plochy na území obce

Obrázek 8 - Vodní toky a plochy

Zdroj dat: ArcČR 500, geoportal.cenia.gov

Mapový výstup nám ukazuje vodní toky a vodní plochy na území obce. Tento výstup byl vytvořen na základě vrstvy arc cr 500, vod_tok.shp. Bohužel v ní však chybí Lužická Nisa – nejvýznamnější vodní tok v Jablonci nad Nisou. Můžeme tam však vidět ostatní toky, jako je Rýnovická Nisa, která se těsně za hranicí města vlévá právě do Nisy Lužické. Zvýrazněna je tu dále říčka Mohelka a potok Žernovnick, který se nachází již mimo území Jablonce n. N.

Z vodních ploch je zde pouze Jablonecká přehrada ve Mšeně nad Nisou. Je to nejvýznamnější a nejvíce využívaná vodní plocha ve městě.

3.5 Obyvatelstvo

Kapitola věnující se obyvatelstvu, zahrnuje historický a současný vývoj obyvatelstva a věkovou strukturu obyvatel města. Jednotlivé ukazatele jsou ze zdrojů dat Českého statistického úřadu. (ČSÚ, 2011)

3.5.1 Vývoj počtu obyvatel

Podrobnější sledování vývoje počtu obyvatel v Jablonci nad Nisou je sledován až od roku 1921 na základě dat o sčítání obyvatel, domů a bytů. Ne tak přesná, ale historicky zaznamenaná jsou data již z dob dřívějších. První informace o počtech obyvatel máme z první poloviny 19. století. Posledním údajem o počtu obyvatel na území města je z roku 2010. Jablonce během svého vývoje, jako i celá řada jiných měst, prošel mnoha rozdílnými obdobími. Prvním významným obdobím pro město byly 20. léta minulého století, kdy začal výrazný populační růst zejména díky rozvoji sklářského průmyslu. Rozvoj tohoto odvětví podnítil poměrně velký počet lidí k přestěhování se za pracovními příležitostmi. 20. a 30. léta minulého století také představují éru největšího rozkvětu města, především v populační velikosti města, což je také vidět v tabulce č. 1, kde na území dnešního katastru města žilo okolo 50000 obyvatel. Takového počtu obyvatel na území dnešního katastru do současnosti Jablonec již nikdy nedosáhl. Další poměrně dramatické změny přišly s odsunem sudetských Němců. Počet obyvatel v tomto období se kvůli odsunu obyvatelstva snížil o téměř 18 tisíc obyvatel (cca 30 % rozdíl mezi rokem 1930 a 1950). Během 50. let do této vysídlené oblasti začaly mířit proudy obyvatel z vnitrozemí. Po období určité populační stagnace v 60. letech, přišel nárůst počtu obyvatel v průběhu 70. a 80. let. Na tento fakt měla vliv především zvýšená míra porodnosti, ale také podpora státu do průmyslových odvětví a bytové výstavby v menších městech. Naopak 90. léta byla opět ve znamení stagnace populačního růstu. Stagnace byla ovlivněna hlavně transformačními procesy a opětovným rozjezdem přirozené migrace, jež období komunismu celkem úspěšně potlačovalo. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

Tabulka 2 - Historický vývoj obyvatelstva

Rok	Tehdejší katastr	Obyvatelstvo na území dnešního katastru
1830	3000	Nezjištěno
1870	7000	13000
1890	15000	23000
1910	30224	43000
1930	34412	50000
1950	23321	33000
1970	33840	42000
1991	46480	46480
2009	45328	45 328

Zdroj: Dějiny obyvatelstva českých zemí, Mladá fronta, 1996

3.5.2 Počet obyvatel v jednotlivých částech obce Jablonce nad Nisou

Tato část je věnována počtu obyvatel v jednotlivých městských částech Jablonce nad Nisou a jeho složení dle pohlaví. Údaje zde, byly zjištěny z každé ze všech 8 částí, a to na základě údajů ze SLDB z roku 2001. V roce 2001 žilo na katastru města více než 45 tisíc obyvatel a z tabulky 2, nám vyplývá, více jak 75% populace bylo soustředěno ve dvou městských částech – ve Mšeně nad Nisou a v samotném Jablonci. Dále nám tabulka ukazuje obecný trend, že ve společnosti je větší počet žen než mužů. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

Tabulka 3 - Počet obyvatel v jednotlivých částech obce v roce 2001

Městská část	Celkem	Muži	Podíl mužů v %	Ženy	Podíl žen v %
Jablonecké Paseky	2 774	1 324	47,7	1 450	52,3
Vrkoslavič	1 372	674	49,1	698	50,9
Lukášov	149	74	49,7	75	50,3
Proseč nad Nisou	814	401	49,3	413	50,7
Jablonec nad Nisou	26 390	12 501	47,4	13 889	52,6
Mšeno nad Nisou	9 833	4 699	47,8	5 134	52,2
Rýnovice	2 195	1 009	46	1 186	54
Kokonín	1 739	849	48,8	890	51,2
Jablonec n. N. - celkem	45 266	21 531	48,2	23 735	51,8

Zdroj dat: ČSÚ

3.6 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura ve městě se dá označit za pozitivní. Vzhledem k celorepublikovému průměru jde o mladou a příznivou věkovou strukturu. Jedním z důvodů takového věkového složení je také už v předchozích kapitolách probíraná populační změna, která se udála v poválečných letech. V oblastech, které byly dosídleny, je totiž typický větší počet obyvatel v produktivním věku, menší podíl lidí důchodového věku a větší podíl dětí. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

Tabulka 4 - Věková struktura obyvatelstva v roce 2005

ÚZEMÍ	0-14 let	15-64 let	65+ let	Průměrný věk
Jablonec n. N.	14,8%	71,9%	13,4%	40
Liberec	14,2%	71,7%	14%	41
okres Jablonec n. N.	14,9%	71,7%	13,5%	40
Liberecký kraj	15,3%	71,6%	13,1%	39

Zdroj dat: ČSÚ

3.6.1 Vzdělanost obyvatelstva

Vzdělanost a míra dosaženého vzdělání, je v porovnání s jinými stejně velkými městy na průměrné úrovni. Vazba na sklářský a automobilový průmysl hraje v pohledu na vzdělání zdejších obyvatel také důležitou roli. Díky zaměření průmyslových subjektů na tyto obory, je podmíněna i vzdělanost, a to se projevuje tím, že je zde vyšší podíl obyvatelstva se středoškolským vzděláním bez maturity nebo naopak nižším počtem lidí s úplným středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Tento fakt se však v posledních dekáдах zlepšuje. Je zde totiž již možnost univerzitního vzdělávání přímo ve městě samotném a na tuto stránku také pozitivně působí dobrá dostupnost Technické univerzity v Liberci. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

Tabulka 5 - Struktura vzdělání obyvatelstva v roce 2001

ÚZEMÍ	ZŠ	SOU	SŠ	VŠ
Jablonec n. N.	22,2%	36,7%	27,3%	12,4%
Liberec	20%	36,3%	28,3%	15,4%
okres Jablonec n. N.	23%	41,3%	23,7%	10,9%
Liberecký kraj	24,3%	40%	23,8%	10,2%

Zdroj dat: ČSÚ

3.6.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva

Ekonomická aktivita obyvatel je v celku tradičně rozdělena do třech hlavních sektorů: primér – zemědělství, těžba; sekundér – průmysl, stavebnictví; terciér – služby.

Tabulka 6 - Ekonomická aktivita obyvatelstva v roce 2001

ÚZEMÍ	EAO celkem	Podíl v %			
		EAO	Primér	Sekundér	Terciér
Jablonec n. N.	23 721	52,4	0,7	45,8	47
Liberec	53 550	54	0,8	37,8	52,8
okres Jablonec n. N.	45 650	51,8	1,3	50,4	40,9
Liberecký kraj	225 154	52,6	2,8	46,2	43,5

Zdroj dat: ČSÚ

Z tabulky 6 je patrné, že obyvatelstvo Jablonce nad Nisou mělo v roce 2001 nižší podíl lidí zaměstnaných v terciéru než je obvyklé pro celou Českou republiku (50,3%). Je to dobře viditelné i v porovnání s městem Liberec, kde je v sektoru služeb zaměstnáno téměř o 6% více lidí než na území Jablonce. Tento fakt může být způsoben tradicí průmyslové výroby ve městě a kvalifikací zdejšího obyvatelstva spíše v průmyslových oborech. Při pohledu na podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva lze konstatovat, že stejných výsledků je dosahováno i v jiných městech a regionech ČR. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003 - 2015, aktualizace 2007)

Tabulka 7 - Odvětvová struktura v Jablonci nad Nisou v roce 2004

ODVĚTVÍ	Jablonec nad Nisou
Zemědělství, lesnictví a rybolov	1,4%
Průmysl	18,3%
Stavebnictví	12,9%
Doprava a spoje	2,9%
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel, spotřebního zboží a pohostinství	31,3%
Ostatní obchodní služby	21,7%
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění	-
Zdravotnictví a školství	3,0%
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	8,4%
Podnikatelských subjektů celkem	11694

Zdroj dat: ČSÚ

3.6.3 Nezaměstnanost

Míra registrované nezaměstnanosti je jedním z ukazatelů, které poukazují na kvalitu pracovní síly, na její strukturu a také na počet pracovních příležitostí ve městě a jeho okolí. Míra registrované nezaměstnanosti na území města Jablonec nad Nisou byla dle údajů dostupných na portálu MPSV za období květen 2011 - 7,8% a na počet 23 721 ekonomicky aktivních lidí bylo evidováno 1847 uchazečů o zaměstnání. Toho času bylo v nabídce pracovních příležitostí celkem 158 volných míst. Nutno podotknout, že míra registrované nezaměstnanosti na území města je asi o 1,5% nižší, než je průměrná míra nezaměstnanosti celého kraje k datu 31. 3. 2011 (9,21%) a to ještě musíme zmínit, že oproti únoru 2011 tato hodnota poklesla o 0,4%. Tento fakt ještě mírně kazí to, že míra nezaměstnanosti je o poznání vyšší u žen než na straně mužské populace. Míru registrované nezaměstnanosti u mužů má město Jablonec nad Nisou jednu z vůbec nejnižších v celém kraji. V porovnání s celorepublikovým průměrem registrované míry nezaměstnanosti nám potom hodnoty Jablonce „hovoří“ ještě pozitivněji. Avšak u celorepublikových čísel musíme brát v potaz strukturálně postižené regiony a regiony hospodářsky slabé.

Z dlouhodobějšího hlediska jsou z dostupných údajů viditelné poměrně nízké výkyvy v průběhu jednotlivých roků. Tento fakt vypovídá o tom, že na území města je nízký podíl tzv. sezónních dělníků a také můžeme mluvit o docela rychlém zapojení absolventů škol do pracovního procesu.

3.7 Průmysl

Již v předchozích kapitolách bylo zmíněno, že obor sklářství a bižuterie je jedním z hlavních průmyslových odvětví ve městě, ne-li tím nejdůležitějším. V tomto oboru je na území Jablonce zaměstnáno ještě v dnešní době více než 10 000 lidí. Produkce z tohoto oboru je orientována především exportně. Nejvýznamnějšími sklářskými firmami jsou společnosti: Preciosa, Ecoglass nebo např. GB beads. Bižuterní společnosti jsou v podstatě součástí jedné velké společnosti – Jablonex Group, pod níž spadají např. Bižuterie Česká mincovna nebo Ornella. Další z podniků firmy Jablonex Group byly prodány nebo uzavřeny v roce 2010 díky dopadům hospodářské krize. Můžeme dále jmenovat také firmu Soliter, která se zabývá výrobou kovových šperků. Výrazné zastoupení má však také průmysl strojírenský, dřevozpracující a výroba nábytku. Ze strojírenských firem jmenujme společnost Lucas Variety, která v Jablonci a jeho okolí vyrábí autobrzdy a dodává je např. i do společnosti

Škoda auto. Společnost Jablotron pak vyrábí mobilní telefony, zabezpečovací zařízení atd. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

3.8 Doprava

Doprava je jedním z trochu problematických témat města, jelikož silniční doprava je směřována téměř samotným centrem. Silnice I/65 přivádí do Jablonce dopravu z rychlostní komunikace R35, ne kterou dále navazuje R10, která spojuje Jablonec a okolí s Prahou. Díky této komunikaci je Jablonec dále spojen s 20 km vzdáleným Libercem, 25 km vzdáleným Turnovem a 50 km vzdálenou Mladou Boleslaví. Kvůli poloze města v blízkosti Krkonoš a CHKO Jizerské hory je dopravní infrastruktura využívána turisty mířícími do těchto míst a to se dále projevuje negativně v intenzitě dopravy. Díky těmto výše zmíněným faktorům dosahuje intenzita dopravy vysokých hodnot jak ve dnech pracovních, tak i o víkendech či svátcích. Samozřejmě se tento fakt negativně projevuje na životním prostředí.

Pro zajištění veřejné obslužnosti na území města je k dispozici 17 linek autobusů, které jsou dále doplněny pro regionální potřeby vlakovými a tramvajovými spoji. Městem Jablonec nad Nisou prochází také poměrně známá, úzkorozchodná tramvaj, která spojuje Jablonec s Libercem. Na území města je tedy pouze jedna tramvajová linka. Avšak vzhledem k velikosti města je to dostačující. Obslužnost místní hromadnou dopravou je všeobecně vnímána jako dostačující, ale jedním z problémů je její nepropojenost a nedostatečná návaznost mezi jednotlivými typy veřejné hromadné dopravy. Důležité je také zmínit poměrně velká vzdálenost mezi jednotlivými nádražími a stanicemi veřejné dopravy.

S Libercem je město kromě výše zmíněné tramvajové linky spojeno autobusy a vlaky. Vlakové spojení s jinými městy je však poměrně špatné. To je dáno i tím, že Jablonec leží mimo hlavní železniční trasy. Pokud chtějí lidé v tomto městě cestovat vlakem, tak je pro ně nejlepším řešením nastoupit na vlak v nedalekém Rychnově u Jablonce nad Nisou, kam míří i linka MHD. Rychnovem u Jablonce nad Nisou totiž prochází známá trať č. 031, vedoucí z Pardubic do Liberce. Městem také prochází ne tak důležitá železniční trať č. 036 Liberec – Tanvald – Železný Brod. Zastávky ležící na území města, které jsou součástí trati č. 036, jsou: Jablonec nad Nisou - dolní nádraží, Jablonec nad Nisou, Jablonec nad Nisou – centrum, Jablonec nad Nisou – zastávka a zastávka Jablonecké Paseky. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007)

3.9 Cestovní ruch ve městě

Oblast cestovního ruchu je jednou z dalších možností jak získat více příjmů do města a s tím souvisí i další možný rozvoj obce. Jak bylo zmiňováno, tak díky blízkosti Krkonoš a CHKO Jizerské hory, je jednou z nejpozitivnějších složek pro rozvoj cestovního ruchu právě složka přírodního prostředí. To je na území Jablonce málo narušené a skrývá v sobě nejspíš největší potenciál pro další rozvoj. Jablonec nad Nisou je také znám díky velkému množství sportovních úspěchů a výchovou nadějných sportovců. V Jablonci je sportu věnována velká pozornost, a proto je zde celá řada sportovních areálů. Např. fotbalový a atletický stadion na střelnici, městská hala, plavecký bazén nebo areál v Břízkách. Zajímavé jsou i různorodé sportovní areály v okolí Jablonecké přehrady, na které navazují např. cyklostezky a turistické či běžecké trasy.

Kultura a kulturní vyžití je však také důležité pro zvýšení potenciálu cestovního ruchu ve městě. Zde se ukazuje, že i tato část je velice dobře zajištěna. Pohled na Jablonec jako na kulturní centrum lze hodnotit pozitivně. Zajímavost města z tohoto pohledu plyne hlavně kvůli sklářství a bižuterní výrobě, na kterou navazuje jablonecké Muzeum skla a bižuterie. Také architektura města má návštěvníkům co nabídnout. V městské památkové zóně se nalézá množství architektonicky cenných budov, ze kterých vynikají secesní domy z počátku 20. století. Tomuto tématu je však již věnována kapitola 3.2, takže není nutné ji znovu dále rozvádět.

Potenciál cestovního ruchu dotváří i pořádání kulturně - společenských akcí. Z nejvýznamnějších je důležité jmenovat městské slavnosti, které jsou pořádány jak na jaře, tak na podzim, ale samozřejmě i o Vánocích. Dále Jablonecké kulturní léto nebo pořádání různých koncertů a hudebních akcí. (Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003 - 2015, aktualizace 2007)

3.10 Vybrané osobnosti města

Peter Hermann Adler – dirigent žijící v letech 1899-1990, žil kromě Jablonce také v Praze, Brně, Brémách, Kijevě a od roku 1939 v USA.

Adolf Benda – historik žijící v letech 1845-1878, je autorem díla *Geschichte der Stadt Gablonz* neboli Dějiny města Jablonce z let 1876-77.

Walter Dolch – literární historik a knihovník žijící v letech 1883-1914.

Jaromír Drábek – poslanec a ekonom, který se narodil v roce 1965, je také v současnosti ministrem práce a sociálních věcí, zvoleným z řad politické strany TOP 09.

Josef Duchač – tento německý politik (CDU) se narodil v roce 1938 a v letech 1990 - 1992 byl premiérem spolkového státu Durynsko.

Richard Fleissner – malíř a také profesor umělecko-průmyslové školy v Jablonci nad Nisou a v Mnichově žil v letech 1903-1989.

Konrad Henlein – sudetoněmecký politik a nacist (1898 - 1945) se sice narodil ve Vratislavicích nad Nisou, avšak studoval a také žil v Jablonci nad Nisou.

Heinrich Joseph – profesor anatomie a zoologie (1875 - 1941).

Gustave Leutel – německý spisovatel a básník, který špatně nesl úmrtí svého jediného syna ve II. Světové válce, žil v letech 1860 - 1947.

Nikola Sudová – narozená v roce 1981, je akrobatickou lyžařkou, která získala 2. místo na MS v jízdě v boulicích v roce 2005, byla také 6. na ZOH v Turíně 2006.

Barbora Špotáková – se narodila v roce 1981 a je jedinou rodačkou pocházející z Jablonce nad Nisou, která získala olympijské zlato. Tato sportovkyně zvítězila v disciplíně, hod oštěpem, na OH 2008 v Pekingu. (Wikipedia, 2011)

4 Analýza SWOT

SWOT analýzou nezýváme metodu komplexního kvalitativního hodnocení. Při tvorbě analýzy SWOT se faktory, které chceme zhodnotit, rozdělí do 4 skupin, jež vycházejí ze zkratky SWOT. První dvě písmena v této zkratce jsou tzv. vnitřní faktory. Písmeno S – silné stránky (Strengths) a písmeno W – slabé stránky (Weakness). Dalšími jsou tzv. faktory vnější. Písmeno O – příležitosti (Opportunities) a písmeno T – hrozby (Threats). Tato analýza je ukázkou subjektivního hodnocení člověka nebo instituce, která se danou analýzou zabývá. Klíčovým faktem z hlediska regionálního rozvoje pro dobré uplatnění této analýzy je to, že hrozby a příležitosti jsou brány jako určité parametry prostředí a mají důležitý dopad na socioekonomickou stránku. Tyto parametry prostředí nelze přímo kontrolovat místní správou.

Silné a slabé stránky mohou být kontrolovatelné a mohou být zlepšeny či zhoršeny místní samosprávou. (Společnost pro ekonomické regionální poradenství, 2011)

4.1 Komplexní analýza SWOT

Tabulka 8 - SWOT analýza města Jablonec nad Nisou

Silné stránky	Slabé stránky
Doprava – vysoké využití MHD místním obyvatelstvem, návaznost místních komunikací na dálnici, dobré pokrytí města městskou hromadnou dopravou, propojení Jablonce n. N s Libercem Kultura a sport – sportovní tradice a množství sportovišť, činnost kulturních zařízení, v poslední době zvýšená možnost kulturního a sportovního vyžití, městská památková rezervace Sociální služby, zdravotnictví – dosah kvalitní zdravotní péče, dobrá úroveň a rozsah sociálních služeb, podpora a angažování města v otázkách sociální a zdravotní politiky Vzdělávání, školství – vysoké školství, specializace některých druhů školských zařízení (cizí jazyky, sport atd.), mimoškolní aktivity, dostatečná a dobře rozmístěná síť škol Ostatní – nízká míra nezaměstnanosti, tradice sklářské a bižuterní výroby, pouze mírně porušené životní prostředí, Jablonecká přehrada	Doprava – velký počet projíždějících dopravních prostředků téměř samotným centrem města (emise, hluk), zastaralá dopravní infrastruktura s omezeným potenciálem pro zlepšení, dopravní bezpečnost, špatná provázanost jednotlivých druhů MHD Kultura a sport – malý počet sportovišť pro individuální sporty a neorganizovanou veřejnost, špatný stav letního kina, horší technický stav kulturně – historických památek Sociální služby, zdravotnictví – malá nabídka sociálních služeb pro specifické skupiny lidí, některé sociální služby chybí nebo jsou poskytovány jen v omezeném rozsahu Vzdělávání, školství – nevyhovující technický stav školních a vzdělávacích zařízení, celoživotní vzdělávání Ostatní – nízký počet volných bytů a ploch pro bydlení, městský navigační systém, malá diferenciacie průmyslu
Příležitosti	Hrozby
Dopravní dostupnost Liberce, Prahy či jiných větších center Vytvoření tradiční sportovní nebo kulturní akce Městská památková zóna Poloha v blízkosti Krkonoš, Jizerských hor a státní hranice Atraktivita přírodního prostředí města Strukturální fondy EU – využití finančních prostředků Sklářská a bižuterní výroba	Velká dopravní zátěž a permanentní zácpy při navýšení počtu obyvatel a počtu projíždějících dopravních prostředků Omezení plynoucí z dopravní situace Malá diferenciacie průmyslu Odchod lékařů a zdravotnického personálu za prací do zahraničí Odchod absolventů VŠ za prací do jiných měst (zahraničí) Díky stárnutí populace možný nárůst lidí s potřebou sociální péče a služeb

Zdroj: Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007

4.2 Dílčí SWOT analýzy

V této kapitole rozebereme trochu podrobněji jednotlivé části komplexní SWOT analýzy. Jsou vybrány 4 dílčí oblasti, které mají vliv na výše sestavenou globální analýzu.

4.2.1 SWOT analýza – DOPRAVA

Tabulka 9 - Dílčí SWOT analýza - doprava

Silné stránky	Slabé stránky
• návaznost místních komunikací na dálnici• vysoké využití MHD místním obyvatelstvem• napojení na železniční síť• umístění autobusového nádraží téměř v samotném centru města• propojení Jablonce n. N. s Libercem tramvajovou dopravou i jinými druhy dopravy• dobré pokrytí města městskou hromadnou dopravou	• zastaralá dopravní infrastruktura s omezeným potenciálem pro zlepšení• velký počet projíždějících dopravních prostředků téměř samotným centrem města (emise, hluk)• s předchozím bodem spojená dopravní bezpečnost• špatná provázanost jednotlivých druhů MHD• neexistence městského obchvatu
Příležitosti	Hrozby
• snížení dopravní zatíženosti města• dopravní dostupnost Liberce, Prahy či jiných větších center• propojenost MHD s Libercem• blízkost železnice a rychlostní komunikace	• velká dopravní zátěž a permanentní zácpy při navýšení počtu obyvatel a počtu projíždějících dopravních prostředků• omezení plynoucí z dopravní situace• zastaralost dopravní infrastruktury

Zdroj: Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007

Nejdůležitějším faktem u této dílčí SWOT analýzy se zdá být samotná poloha Jablonce nad Nisou, která je velice výhodná. Blízkost rekreačně zajímavých oblastí a dostupnost Liberce či Prahy je pro město velice výhodná a nabízí příležitosti pro další rozvoj v různých sférách. Problematickou částí v otázkách dopravy je předimenzovanost dopravy, což ještě komplikuje absence silničního obchvatu města. Plusem v dopravní oblasti je poměrně vysoké využívání MHD místním obyvatelstvem a v neposlední řadě také propojenost Liberce s Jabloncem tramvajovou dopravou. Pravděpodobně kvůli členitosti reliéfu, nižší dopravní bezpečnosti a menšímu počtu cyklostezek, zde není moc využívána doprava do zaměstnání či do škol na kole.

4.2.2 SWOT analýza – KULTURA A SPORT

Tabulka 10 - Dílčí SWOT analýza – kultura a sport

Silné stránky	Slabé stránky
• sportovní tradice a množství sportovišť ve městě• Muzeum skla a bižuterie• zvýšená možnost kulturního a sportovního využití• FK Baumit Jablonec nad Nisou – 1. liga ve fotbale• činnost kulturních zařízení – divadlo, kluby atd.• informační centrum (Jablonec – brána do Jizerských hor)• divadlo	• malý počet sportovišť pro individuální sporty a neorganizovanou veřejnost• malé množství center, která by umožňovala setkávání lidí• rekreační a sportovní areály jsou v horším technickém stavu nebo nemají dostatečné zázemí• horší zázemí pro neprofesionály (kultura)• malá míra spolupráce mezi sportovními a kulturními subjekty• špatný stav letního kina
Příležitosti	Hrozby
• získání peněz ze Strukturálních fondů EU• poloha – blízkost Krkonoš a Jizerských hor• přírodní atraktivita• tradice – sklářství a bižuterie• městská památková zóna• rozvoj prostorů pro rekreaci a sportovních zařízení• obnova letního kina• nabídka většího spektra služeb• spolupráce s partnerskými městy či s městem Liberec	• chátrání památek• dopravní hrozby• zánik sklářské a bižuterní tradice

Zdroj: Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007

Jednou z příležitostí města v této oblasti by mohlo být vytvoření nějaké tradiční, sportovní či kulturní akce, která bude více orientovaná na podporu turistiky a na zvýšení atraktivity města. Ve městě je totiž pořádáno jen pár kulturních a ještě méně sportovních akcí, které jsou však spíše vytvořeny pro místní obyvatelstvo. Pokud by se město nebo nějaká organizace k takovému kroku uchýlila, bylo by nutností zlepšení podmínek v místě konání (sociální zázemí apod.). Město je jednou z tradičních „bašt“ sportu a proto by bylo dobré i zlepšení stavu sportovišť ve městě.

4.2.3 SWOT analýza - SOCIÁLNÍ SLUŽBY, ZDRAVOTNICTVÍ

Tabulka 11 - Dílčí SWOT analýza – sociální služby, zdravotnictví

Silné stránky	Slabé stránky
• kvalitní zdravotní péče – nemocnice Jablonec n. N.• široký výběr specializovaných lékařů• dostatek praktických lékařů a lékáren• poměrně dobrá úroveň a rozsah sociálních služeb• podpora a angažování města v otázkách sociální a zdravotní politiky• dobrá spolupráce s neziskovými organizacemi	• malá nabídka sociálních služeb pro specifické skupiny lidí• bariéry pro lidi s postiženími• některé sociální služby chybí nebo jsou poskytovány jen v omezeném rozsahu
Příležitosti	Hrozby
• nabídka většího spektra sociálních a zdravotních služeb• podpora vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb• větší zapojení neziskových organizací• rekonstrukce nemocnice• spolupráce s krajskou nemocnicí	• díky stárnutí populace možný nárůst lidí s potřebou sociální péče a služeb• menší státní podpora zařízení se sociální péčí a zdravotnických zařízení• odchod lékařů a zdravotnického personálu za prací do zahraničí

Zdroj: Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007

Díky nemocnici Jablonec nad Nisou jsou ve městě zdravotní služby na dobré úrovni. Horší je to již s bezbariérovostí, jak na území města, tak i v některých zdravotnických zařízeních a v zařízeních poskytujících sociální služby. Hrozbou by mohl být díky neutěšené situaci ve zdravotnictví odliv zdravotnického personálu. Sociální služby se rozvíjejí, avšak některé druhy služeb zde stále chybí.

4.2.4 SWOT analýza – VZDĚLÁVÁNÍ, ŠKOLSTVÍ

Tabulka 12 - Dílčí SWOT analýza – vzdělávání, školství

Silné stránky	Slabé stránky
dostatečná a dobře rozmístěná síť ZŠ, SŠ a MŠ vysoké školství stále se zvyšující počet VŠ oborů ve městě nabídka veřejných i soukromých SŠ specializace některých druhů školských zařízení (cizí jazyky, sport atd.) kvalita pedagogů ve městě široká nabídka městské knihovny mimoškolní aktivity	nevyhovující technický stav školních a vzdělávacích zařízení bezbariérovost školských zařízení celoživotní vzdělávání
Příležitosti	Hrozby
propojenost školství s Libercem Strukturální fondy EU výhodná poloha – studium v zahraničí zájem o vzdělané pracovníky směrování k žádané a potřebné profesní orientaci rozvoj dalšího vzdělávání	odchod absolventů VŠ za prací do jiných měst pomalá či nedostatečná výměna pedagogických pracovníků

Zdroj: Strategický územní plán města Jablonce nad Nisou 2003-2015, aktualizace 2007

Důležitou věcí je, že většina školských zařízení v Jablonci nad Nisou prošla v posledním desetiletí optimalizací, tak aby jejich počet výrazně nepřevyšoval poptávku. Mateřské školky a základní vzdělávání je ve městě na dobré úrovni. K tomuto faktu přispívá dostatek kvalifikovaného personálu. Horší je to s technickým stavem těchto zařízení a bylo by dobré pokusit se o jejich opravu. Kladně může být hodnoceno to, že se zde nacházejí specializované školy se zaměřením na specifické obory např. sklářské či bižuterní výroby. Příležitostí v této oblasti by mohlo být vytvoření dobrých podmínek pro studenty studující na zdejších vysokoškolských pracovištích a podnitit je určitým způsobem k tomu, aby ve městě zůstali i po dokončení studia. Hrozby je možné vidět v odlivu absolventů VŠ za prací do jiných měst nebo do zahraničí. Dále je zde důležité zrychlit výměnu kvalitních pedagogů, kteří odcházejí do důchodu a není za ně dostatečně kvalitní náhrada.

5 Dotazníkové šetření

Průzkum s využitím dotazníkového šetření je v současnosti považován za jednu z velice efektivních metod sběru informací. Dotazníkem je možné získat informace od poměrně vysokého počtu lidí za krátký časový úsek, při vynaložení nízkých finančních prostředků. U tohoto typu sběru informací není nutností pracovat ve větším týmu. Jednou z výhod dotazníku je anonymita odpovídajících jedinců. V určitém pohledu je to však na jednu stranu i nevýhodou, jelikož je možné, že nám dotazník může vyplnit někdo úplně jiný nebo v dotazníku díky anonymitě lze záměrně vytvořit i chyby a odpovídat nesmyslně. Další z nevýhod je velice nízká návratnost odeslaných dotazníků. U dotazníků posílaných poštou či prostřednictvím internetu je i 50% návratnost považována za dobrý výsledek.

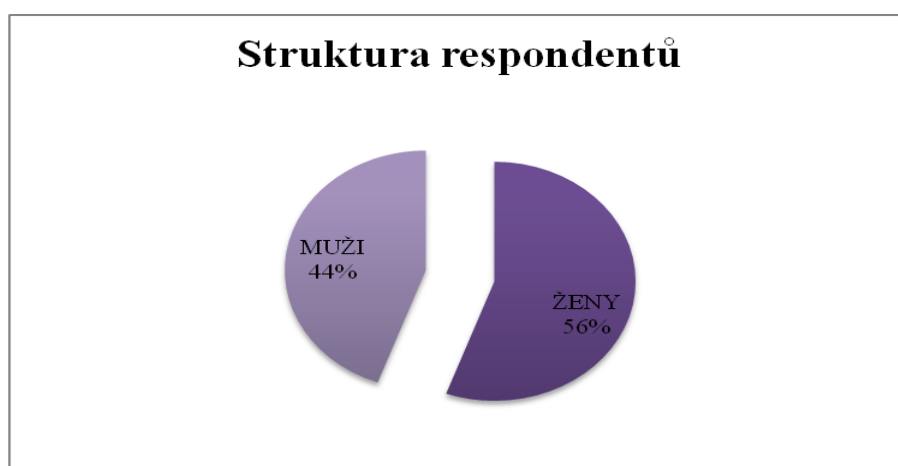
Cílem tohoto dotazníkového šetření bylo vyhodnotit spokojenost občanů města Jablonec nad Nisou se životem ve městě a dále získané informace porovnat s výsledky v jednotlivých městských částech. Dalším z cílů bylo zjistit dostupnost a kvalitu jednotlivých, dílčích aspektů, které ovlivňují kvalitu života obyvatel a identifikovat největší problémy.

Pro potřeby dotazníkového šetření byl vybrán dotazník, který byl doporučen vedoucím práce doc. RNDr. Aloisem Hynkem, CSc. Jedná se o dotazník od P. Knoxe (1996) a A. Hynka (1998), který byl mírně upraven (viz. příloha 2). Obsahuje celkem 17 otázek týkajících se environmentální kvality života. Odpovědi vztahující se ke každé ze 17 otázek jsou různě obodovány, ale vždy platí, že nižší bodové ohodnocení odpovědi, vypovídá o vyšší hodnotě území a o menším důsledku tohoto faktoru na kvalitu života. Takže nejdůležitější faktory ovlivňující kvalitu života ve městě jsou obodovány vyšším počtem bodů, než ty, které takový vliv nemají. Nejvyšší možné bodové ohodnocení je u otázky č. 17 – Pocit místa. U této otázky jsou možné odpovědi: zůstanu (0 b.), možná se odstěhuji (4 b.), kdybych mohl, odstěhoval/a bych se (10 b.). Viz – kompletní dotazník v příloze. Nejnižší možné bodové ohodnocení je 0 bodů, což se vyskytuje u více otázek.

Dotazník byl v několika případech rozdán osobně, v ostatních případech byl poslán prostřednictvím internetu či rozeslán prostředníkem. Celkem bylo rozdáno a posláno něco přes 190 dotazníků a zpět se jich vrátilo 117.

5.1 Struktura respondentů dotazníku

Jak bylo již uvedeno, tak dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 117 dotázaných osob, z nichž většinu tvořily ženy. Celkový počet žen byl 65, což tvoří 56% z celkového počtu. Mužů bylo o třináct méně, ale jelikož je jak ve společnosti, tak i na území města Jablonce n. N. více žen než mužů, tak se v podstatě jedná o „normální stav“.

Graf 1 – Struktura respondentů dotazníkového šetření

Zdroj – vlastní zpracování

5.2 Dotazování dle věkové struktury

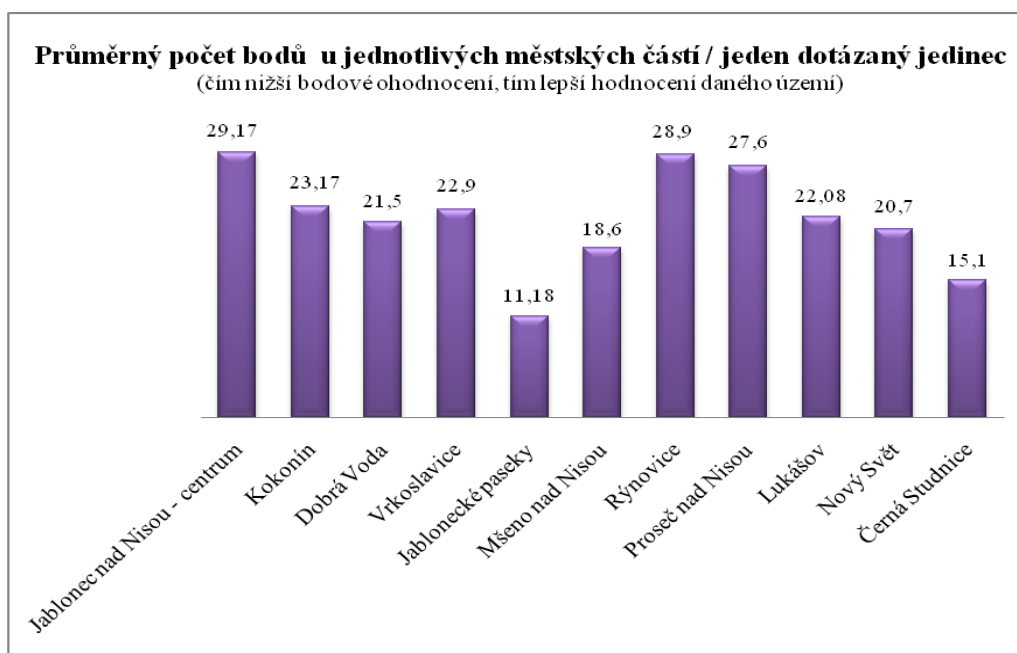
Graf 2 - Respondenti dle věku

Zdroj – vlastní zpracování

Již při tvorbě a úpravě dotazníku bylo rozhodnuto, že všichni dotazovaní jedinci budou rozděleni do třech věkových skupin. A jak je viditelné z grafického vyjádření, tak se jednalo o skupinu: „juniorů“ – zde bylo rozhodnuto, že do této skupiny budou patřit respondenti ve

věku nižším než je 21 let. Další skupinu tvořily dospělé osoby, ve věku 21 – 55 let a do poslední skupiny spadaly osoby starší 55 let. Bohužel nebylo možné nalézt respondenty tak, aby procentuální rozdělení bylo ve všech třech skupinách stejné. Nejvíce dotázaných tedy patří do skupiny dospělých osob (52% dotázaných).

5.3 Výsledky dotazníkového šetření podle městských částí

Graf 3 – Průměrné hodnocení jednotlivých městských částí

Zdroj: vlastní zpracování

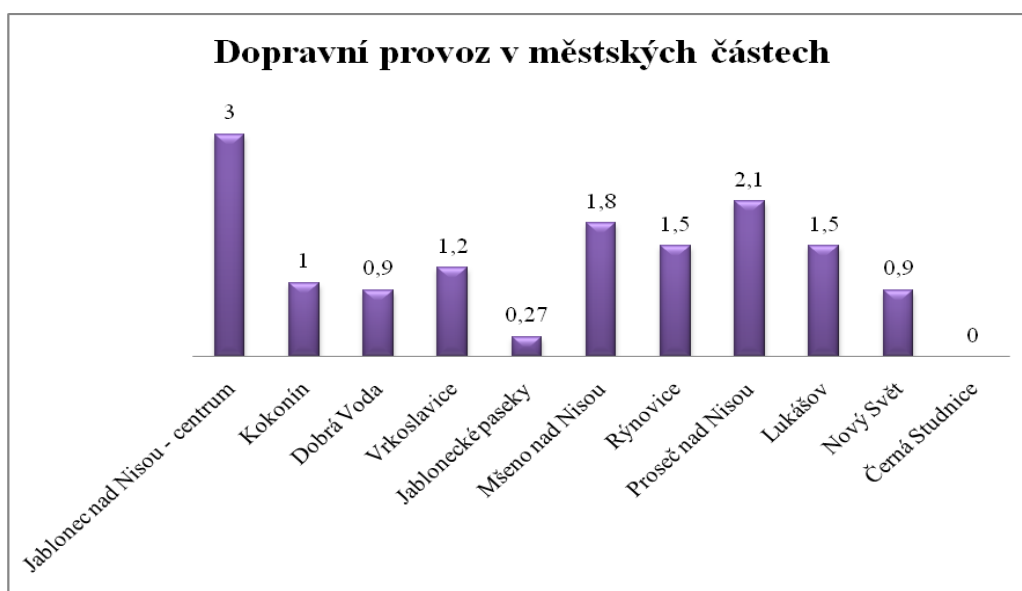
V této části se ukazuje, které městské části jsou podle dotazovaných nejkvalitnější a na druhou stranu, které dosáhly nižších průměrných hodnot. Výpočet hodnot do tohoto grafu byl vytvořen na základě celkového počtu bodů, které obdržely jednotlivé městské části od dotázaných. Tyto hodnoty byly vyděleny počtem dotazovaných v každé městské části a tímto způsobem vznikla průměrná hodnota daného území. Nejdůležitější zde je to, že městské části s vyšším počtem bodů, jsou ty, které byly hůře hodnoceny. Tudiž zde platí, že čím nižší bodová hodnota se u jednotlivých území nachází, tím je dané území podle dotazovaných nejkvalitnější pro život. Z toho nám jasně vyplývá, že nejlépe hodnocenou městskou částí jsou Jablonecké paseky s celkovou průměrnou hodnotou 11,18 bodů. Druhou nejlépe hodnocenou městskou částí je Horní a Dolní Černá Studnice, u které je průměrná hodnota 15,1 bodů. U městských částí Rýnovice a Jablonec nad Nisou hraje významnou roli podle dotazovaných

osob dopravní provoz a znečištěné ovzduší, jelikož tyto faktory v dotazníku významně zvyšují bodové hodnocení.

5.4 Výsledky dotazníkového šetření podle jednotlivých hodnotících kritérií

V této části bakalářské práce jsou graficky vyhodnoceny jednotlivé hodnotící okruhy, které byly součástí dotazníku. Jsou zde chronologicky za sebou seřazeny jednotlivé otázky, a ty jsou dále rozebrány, graficky vyhodnoceny a okomentovány autorem.

5.4.1 Dopravní provoz v jednotlivých městských částech

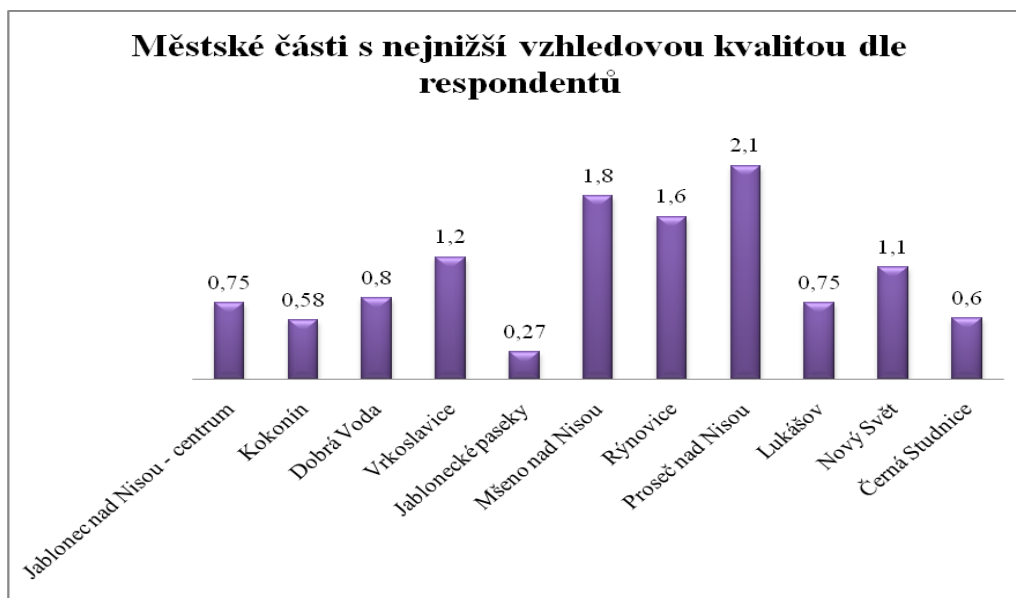
Graf 4 - Dopravní provoz v jednotlivých městských částech

Zdroj: vlastní zpracování

První otázka týkající se dopravního provozu, nabízela respondentům tři možné varianty odpovědi a každá z těchto tří odpovědí měla určité bodové ohodnocení (0, 3, 6 bodů). První varianta odpovědi byla, dopravní provoz normální sídelní a tato odpověď měla hodnotu 0 bodů. Druhá možná odpověď zněla, nadnormální sídelní provoz (3 body) a třetí variantou byl provoz velký sídelní a tranzitní (6 bodů). Dle svého pocitu respondenti přiřazovali vždy jednu ze tří možných odpovědí. V otázce dopravního provozu byla vyhodnocena jako nejlepší městská část, dle dotázaných, městská část Černá Studnice, která se podle respondentů může „pochlubit“ nejnižším dopravním provozem ve městě. Nejhůře hodnoceno bylo samotné

centrum Jablonce n. N., které dosáhlo na průměrnou známku 3 bodů, což značí nadnormální sídelní provoz v této části města (viz. graf 4).

5.4.2 Vzhledová kvalita městských částí dle respondentů

Graf 5 – Městské části s nejnižší vzhledovou kvalitou

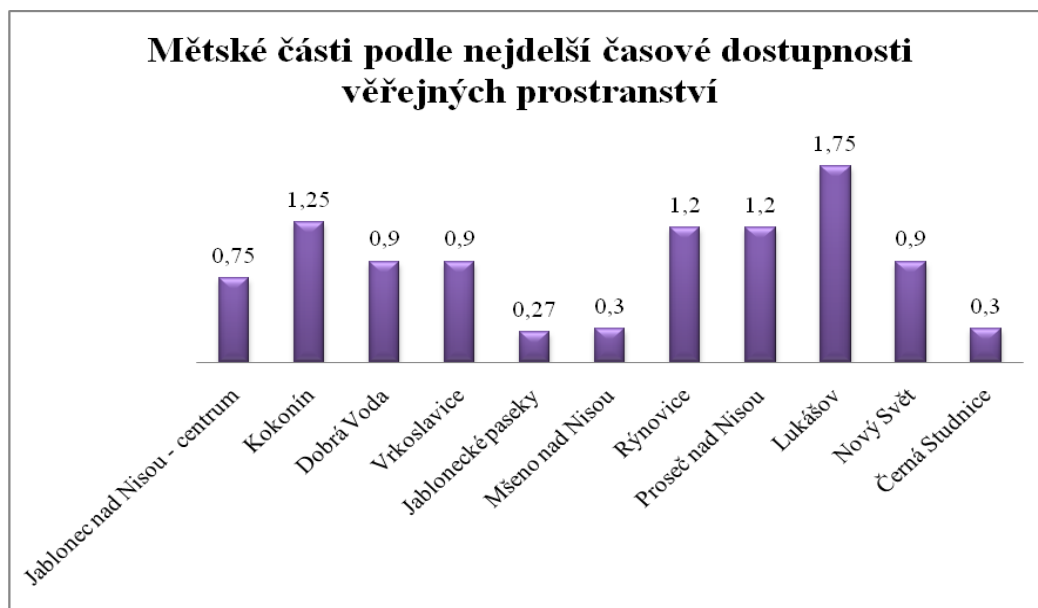
Zdroj: vlastní zpracování

Druhou otázkou v dotazníku byla otázka týkající se vzhledové kvality městských částí. Opět, jako téměř u všech dotazníkových otázek, nabízel respondentům tři možnosti. U této otázky bylo bodové rozmezí 0, 1, a 3 body. Dotázání odpovídali, zde se jim zdá vzhledová kvalita v jejich městské části vysoká, běžná a nebo nízká, kdy nejvyšší počet bodů obdržela odpověď – nízká vzhledová kvalita. V této otázce byla nejlépe vyhodnocena městská část Jablonecké paseky, kdy její průměrná hodnota byla 0,27. Nejhůře je na tom podle dotázaných Proseč nad Nisou, jež obdržela průměrnou bodovou hodnotu 2,1, což vypovídá, že v této části města je vzhledová kvalita běžná až nízká (viz. graf 5).

5.4.3 Dostupnost veřejného prostoru

Ve třetí dotazníkové otázce byla řešena dostupnost prostoru. Tedy dostupnost parků, dětských hřišť apod. V této otázce byly na výběr pouze dvě možné odpovědi, a to dostupnost veřejného prostoru do 5 minut chůze (0 bodů) a nebo dostupnost veřejného prostoru nad 5 minut chůze (3 body). Bodování zde bylo navrženo tak, že veřejný prostor do pěti minut chůze byl

hodnocen opět 0 body a dostupnost více jak 5 minut chůze byla ohodnocena třemi body. U této otázky dopadla opět nejlépe městská část Jablonecké paseky, kde byla průměrná hodnota 0,27 bodů, tedy velice dobrý výsledek. Mezi městské části s nejlepším mírou dostupnosti veřejného prostoru můžeme dále zařadit městské části Mšeno nad Nisou a Černá Studnice s výsledkem 0,3 bodů. Nejhorší jsou na tom v tomto ohledu městské části Lukášov (1,75 b.) a Kokonín (1,25 b.). To vypovídá o tom, že v těchto městských částech musí dotazovaní jít k nějakému parku apod. déle než 5 minut chůze.

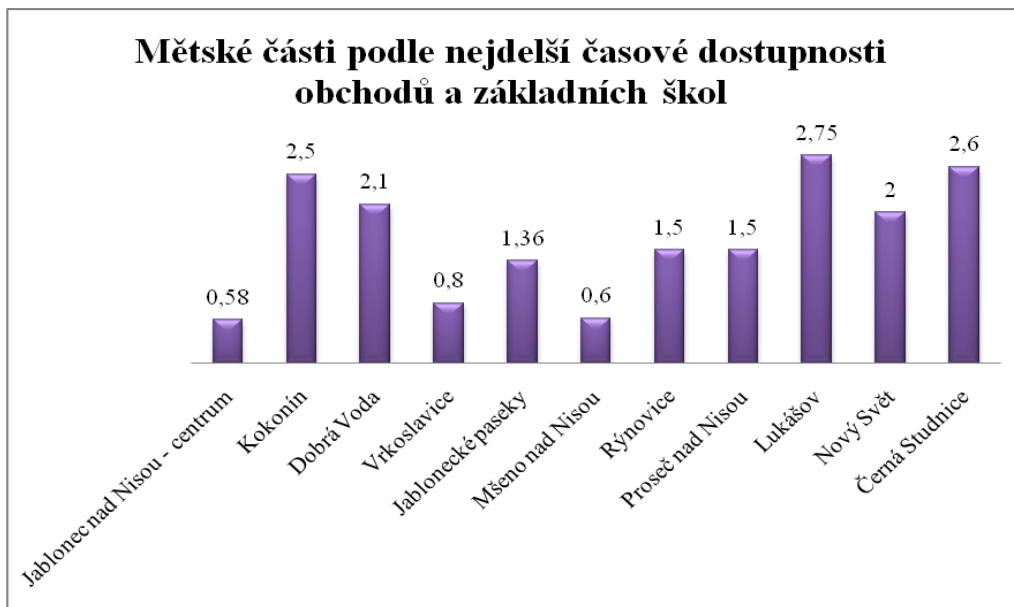
Graf 6 - Městské části podle nejdelší časové dostupnosti veřejných prostranství

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.4 Dostupnost obchodů a základních škol

Čtvrtá otázka v dotazníku byla zaměřena na dostupnost obchodů a základních škol, což je jedna z důležitých otázek při rozhodování o kvalitě života na určitém území. Což je zřetelné i z bodového ohodnocení této otázky (0 - 7 bodů). V této otázce byly čtyři možné odpovědi. 1. Dostupnost ZŠ a obchodů do 5 minut chůze (0 b.), 2. Dostupnost ZŠ, ale žádné obchody do 5 minut chůze (2 b.), 3. Obchody, ale žádná ZŠ do 5 minut chůze (5 b.), 4. Žádná ZŠ ani obchody do 5 minut chůze (7 b.). V této otázce dopadla nejlépe městská část Jablonec nad Nisou – centrum s průměrnou bodovou hodnotou 0,58 bodů. Téměř na stejné úrovni jsou však i Mšeno nad Nisou (0,6b.) a Vrkoslavice (0,8 b.). Zde tedy není vůbec žádný problém s dostupností ZŠ nebo obchodů. Nejhorší hodnocení obdržel Lukášov (2,75 b.) a Černá

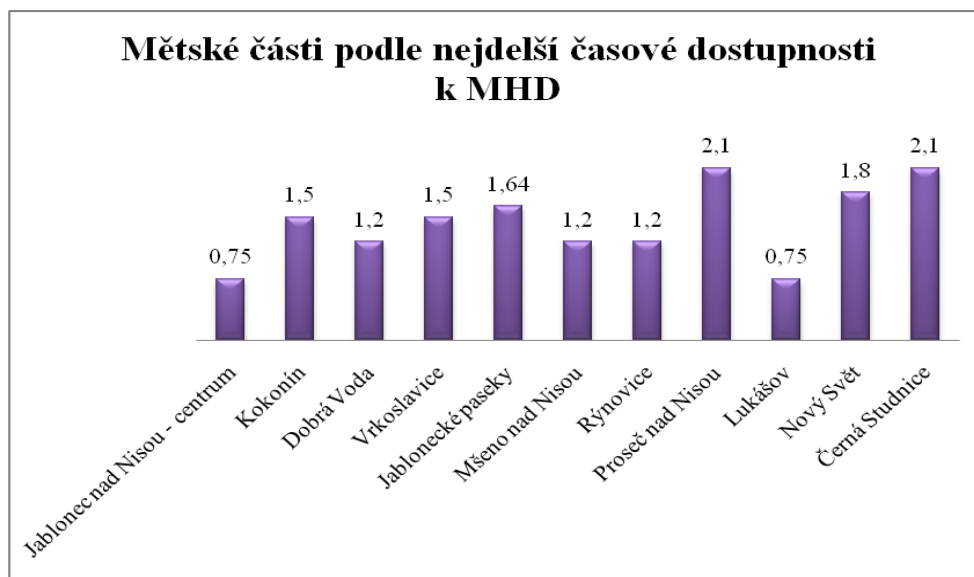
Studnice (2,6 b.). Díky těmto hodnotám lze konstatovat, že v těchto částech města již trochu je problém s dostupností obchodů a ZŠ.

Graf 7 - Městské části podle nejdelší časové dostupnosti ZŠ či obchodů

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.5 Dostupnost MHD

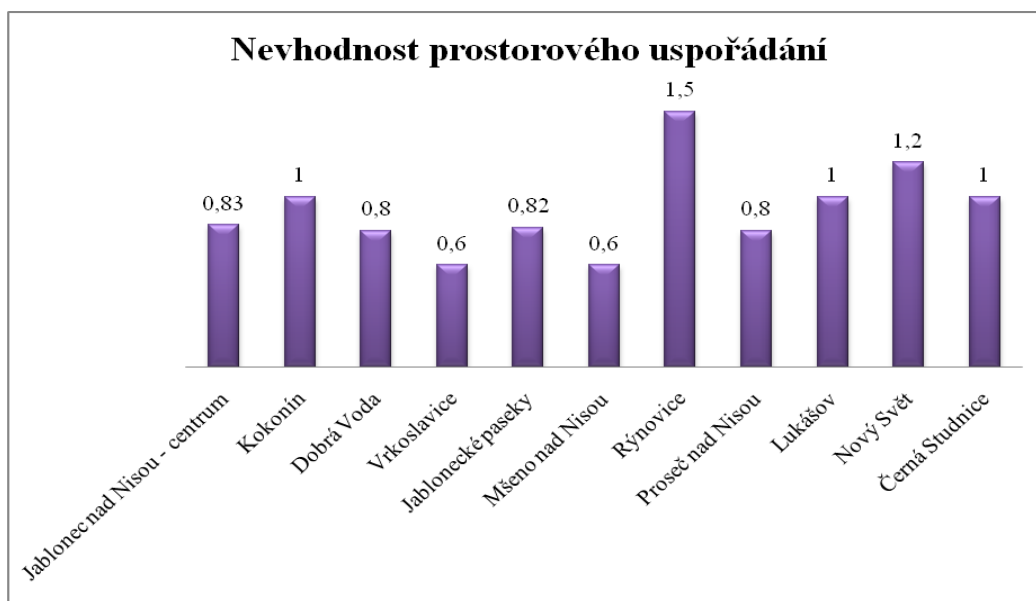
Graf 8 - Městské části dle dostupnosti k MHD

Zdroj: vlastní zpracování

Pátou otázkou byla řešena otázka dostupnosti MHD. Zde byly možné dvě odpovědi, které byly hodnoceny nižší bodovou důležitostí. Odpověď dostupnost MHD do třech minut chůze byla za 0 bodů a druhou odpověď byla dostupnost MHD nad tři minuty chůze (3 b.). Zde nejlépe dopadli městské části Jablonec nad Nisou – centrum a Lukášov, které měly průměrné bodové hodnocení shodně 0,75 bodů. Nejhorší na tom jsou Černá Studnice a Proseč nad Nisou, které měli 2,1 bodů. Zde, jakožto i v dalších otázkách v dotazníku může však hrát velkou roli výběr respondentů.

5.4.6 Prostorové uspořádání

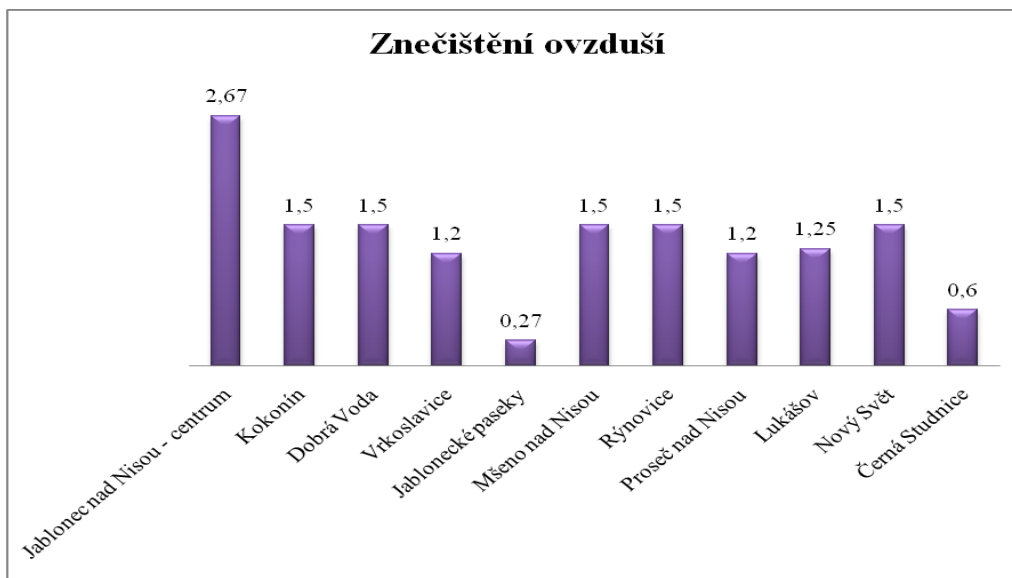
U otázky prostorového uspořádání byly na výběr tři možné odpovědi. 1. Zralé, převážně kvalitní prostorové uspořádání (0 b.), 2. Nezralé, nevyvážené uspořádání (2 b.) a 3. Vadné uspořádání (5 b.). V této otázce jsou na tom nejlépe dle respondentů městské části Mšeno nad Nisou a Vrkoslavice, s průměrnou hodnotou 0,6 bodů. Nejhorší lidé hodnotili prostorové uspořádání Rýnovic.

Graf 9 - Prostorové uspořádání

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.7 Znečištění ovzduší

Graf 10 - Znečištění ovzduší

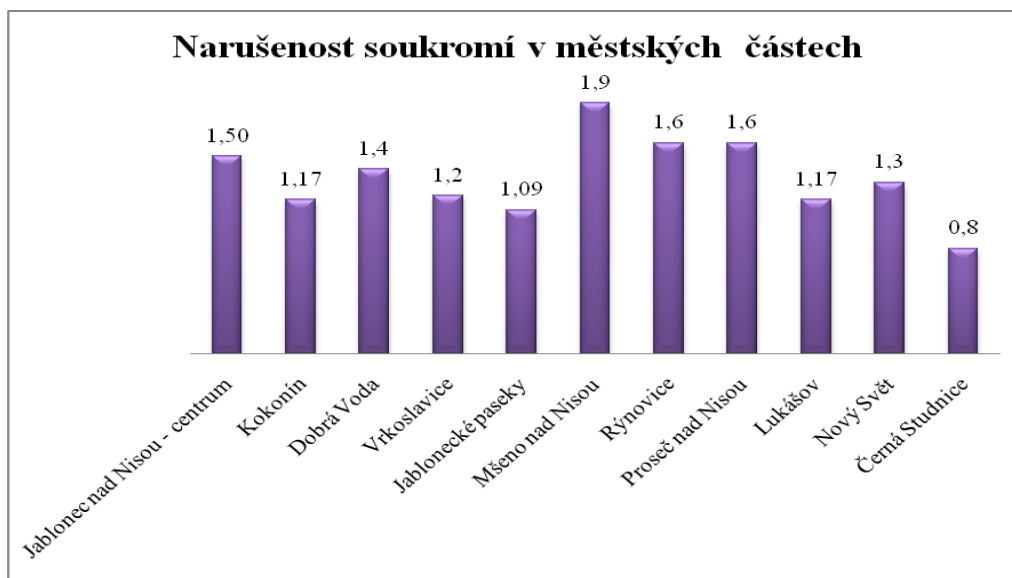
Zdroj: vlastní zpracování

Znečištění ovzduší bylo v tomto typu dotazníku bodově ohodnoceno jako druhý největší problém při zkoumání kvality života. V této otázce byly tři možné odpovědi. Opět nejnižší hodnotou byla 0 bodů, u odpovědi nepatrně znečištěné ovzduší. Druhou odpovědí bylo lehké znečištění a bylo bodováno třemi body. Těžké znečištění ovzduší vždy obdrželo 9 bodů. Všeobecně lze konstatovat, že na území Jablonce nad Nisou je velice dobré ovzduší a znečištěno je jen mírně, a to především podél hlavních silničních tahů. Dále bylo lidmi namítáno, že zhoršené ovzduší je také v blízkosti teplárny nedaleko Proseče nad Nisou, ale paradoxně se tento fakt neprojevil v dotazníku na odpovědích respondentů. Opět nejlépe si zde stojí městská část Jablonecké paseky s průměrným hodnocením 0,27 bodů. Nejhůře to v této otázce vyznívá pro jablonecké centrum. Což je s největší pravděpodobností způsobeno vysokou mírou silniční dopravy v centrální části města.

5.4.8 Soukromí

Míra soukromí je také poměrně důležitá při hodnocení kvality života. V tomto dotazníku se tato otázka samozřejmě také objevila a byly zde možné tři odpovědi na otázku soukromí. Soukromí všestranně zachované (0 b.), částečně zachované (2 b.), zcela narušené (5 b.). Nejlepších odpovědí od respondentů se dostalo městské části Černá Studnice, s průměrným

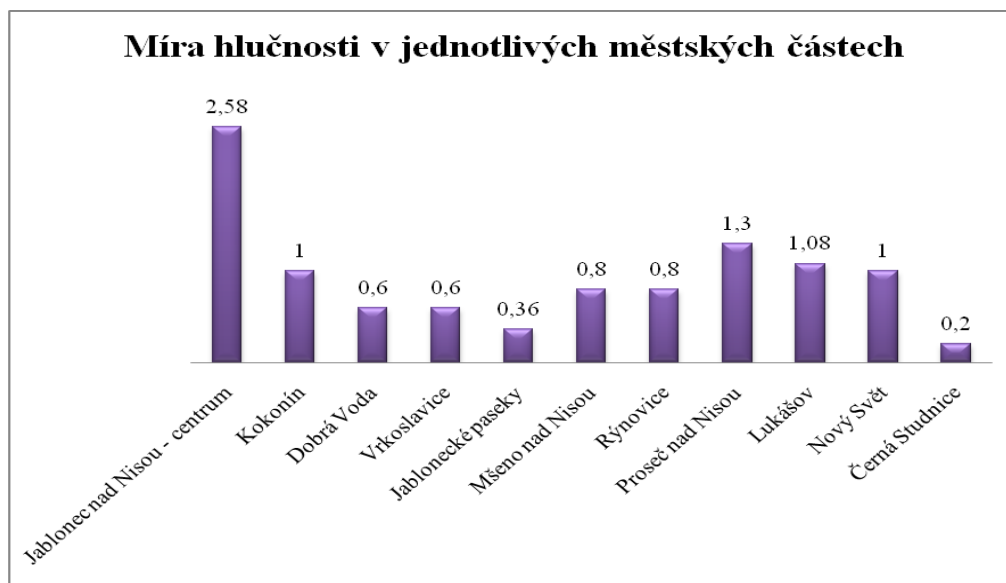
hodnocením 0,8 bodů. Nejhorší si zde stojí městská část Mšeno nad Nisou, s hodnocením 1,9 bodů. To vypovídá o tom, že v této části Jablonce je soukromí částečně zachované. Tento fakt je způsoben tím, že zde dominují panelákové typy budov a u tohoto typu bydlení asi nelze hovořit o všestranně zachovaném soukromí.

Graf 11 - Narušení soukromí v městských částech

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.9 Hluk

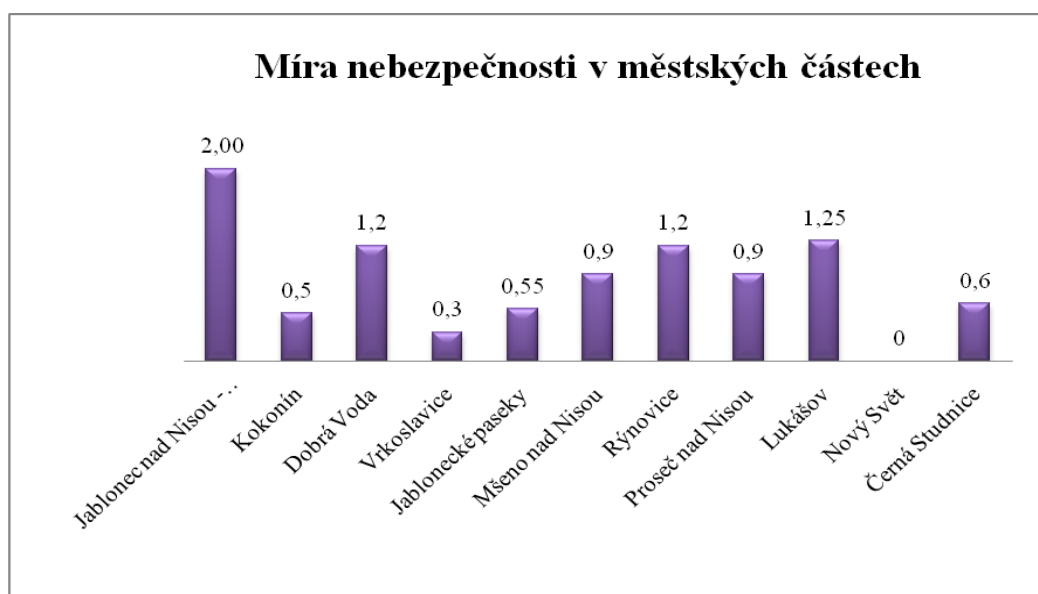

Graf 12 - Míra hlučnosti v jednotlivých městských částech

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo devět opět ukazuje určitou dominanci městských částí Černá Studnice a Jablonecké paseky v otázkách kvality života na území Jablonce nad Nisou. Dotázaní měli v této otázce opět tři možné varianty odpovědi. Hluk běžný sídelní (0 b.), hluk nadměrný sídelní, ale ne dílčí (2 b.) a hluk celkový i dílčí nadměrný (5 b.). Jak bylo naznačeno, tak zde jednoznačně vévodí Černá Studnice (0,2 b.) a Jablonecké paseky (0,36 b.). V těchto čtvrtích respondenti hodnotí míru hluku velice pozitivně. Negativně hodnoceno je centrum Jablonce n. N., což je samozřejmé. Na tomto faktu se kromě kumulace lidí během dne také podepisuje velký dopravní provoz. Horší hodnocení bylo zaznamenáno i na území Proseče nad Nisou, kde je to způsobeno tramvajovou a silniční dopravou, která prochází po celé délce této městské části.

5.4.10 Bezpečnost

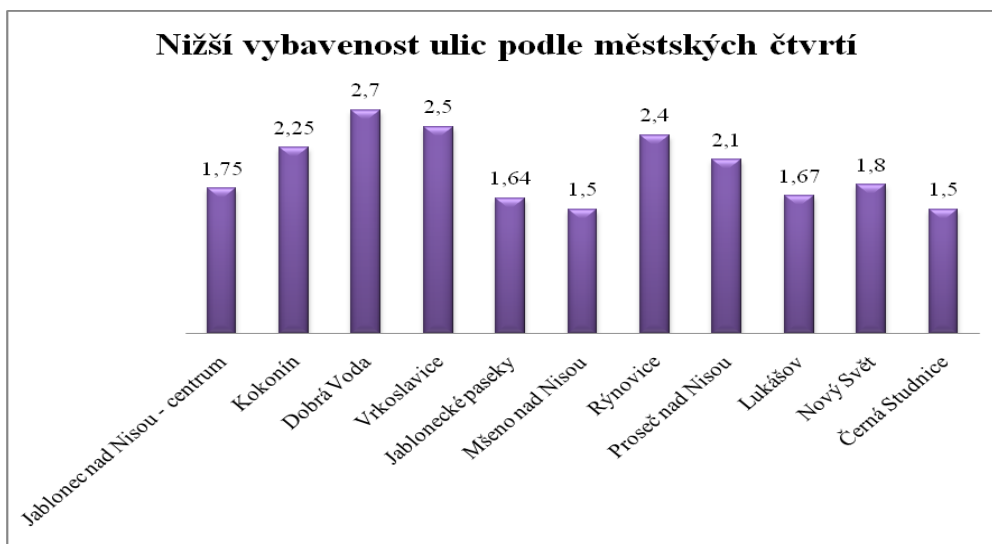
Graf 13 - Míra nebezpečnosti městských částí podle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Vlastní bezpečí a bezpečí svých blízkých je samozřejmostí pro kvalitní život. Je zcela jasné, že člověk, který se v místě kde bydlí necítí bezpečně, na tomto místě dlouho nevydrží. Z hodnocení této otázky také vyplývá její důležitost. Respondentům byly opět nabídnuty tři možnosti odpovědi. Bezpečnost velmi dobrá (0 b.), bezpečnost snižená (3 b.) a nedostatečná bezpečnost (7 b.). U dotazovaných v otázce bezpečí „zvítězila“ městská část Nový Svět (0 b.). Naopak nebezpečnost vykazuje oblast centra města. Zde se nachází podle odpovědí dotázaných jedna oblast, kde se soustředí vysoký počet nepříznivých obyvatel. A co bylo

možné si vyslechnout, tak respondenti odpovídali, že ve večerních hodinách se této oblasti raději vyhnou a zbytečně touto lokalitou neprochází.

5.4.11 Vybavení ulic

Graf 14 - Vybavenost ulic (kiosky, telefony, lavičky atd.)

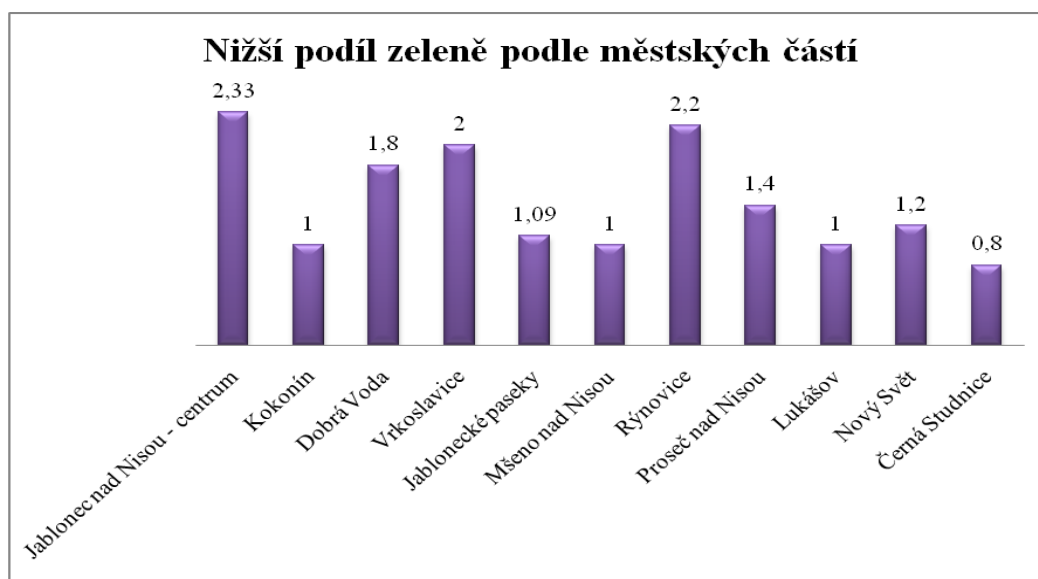
Zdroj: vlastní zpracování

Vybavenost ulic není tou nejdůležitější věcí pro kvalitní život na určitém území, ale má také svou roli při hodnocení. Vybavení mohli respondenti ohodnotit jako velmi dobré (0 b.), dobré (3 b.) a nebo nedostatečné (6 b.). U této otázky nevznikly mezi městskými částmi nikterak výrazné rozdíly. Nejhuře byla hodnocena vybavenost ulic v Dobré Vodě, kde byla průměrná bodová hodnota 2,7 bodů. Nejlépe tato otázka vyzněla pro Mšeno nad Nisou a Černou Studnici.

5.4.12 Zeleň, zahrady, parky, trávníky...

Množství zeleně, parků a zahrad dokrášluje a zlepšuje pocit v místě kde bydlíme, proto i tato otázka zde má své místo. Jablonec je všeobecně vnímán jako město s výrazným podílem zeleně. Logicky u této otázky mluví fakt, že v centru města ve většině měst není tolik zeleně jako v okrajových částech. Smozřejmě se v městských centrech setkáme s parkovou úpravou, ale okrajové části bývají více „zelené“. Dotazovaným osobám byly opět nabídnuty tři možnosti odpovědí. Výrazné zastoupení zeleně (0 b.), běžné zastoupení zeleně (2 b.) a nízké

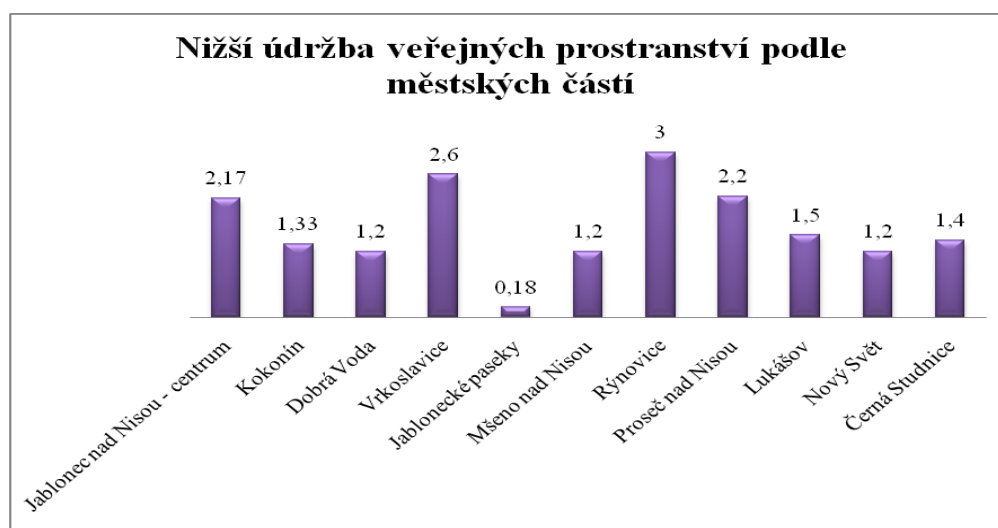
zastoupení zeleně. Nejlepšího hodnocení dosáhla Černá Studnice a na druhou stranu, nejnižšího hodnocení dosáhlo centrum města. Jak bylo však řečeno, město Jablonec n. N má výrazný podíl zeleně a parků, a tudíž zde nejsou tak vysoké rozdíly.

Graf 15 - Podíl zeleně

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.13 Údržba ulic a veřejných prostranství

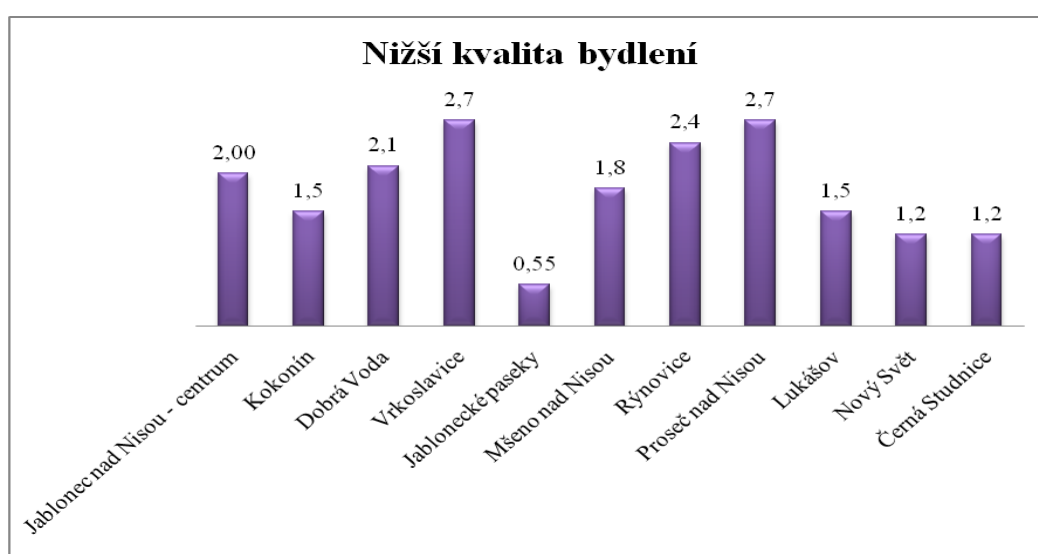

Graf 16 - Údržba veřejných prostranství

Zdroj: vlastní zpracování

Udržovanost města patří také mezi estetické části, které dotváří pohled na město. U této otázky byly možné tři varianty odpovědi. Velmi dobrá údržba (0 b.), dobrá údržba (2 b.) a nedostatečná údržba veřejných prostranství (6 b.). Zde již vznikaly větší rozdíly než u předchozí otázky. Nejlépe lidé hodnotili Jablonecké paseky s průměrnou hodnotou 0,18 bodů. To značí velmi dobře udržovanou městskou část. Nejhůře na tom jsou Rýnovice, kde průměrná známka dosáhla hodnoty 3 bodů a asi by bylo dobré na tomto faktu zapracovat.

5.4.14 Bydlení

Graf 17 - Kvalita bydlení

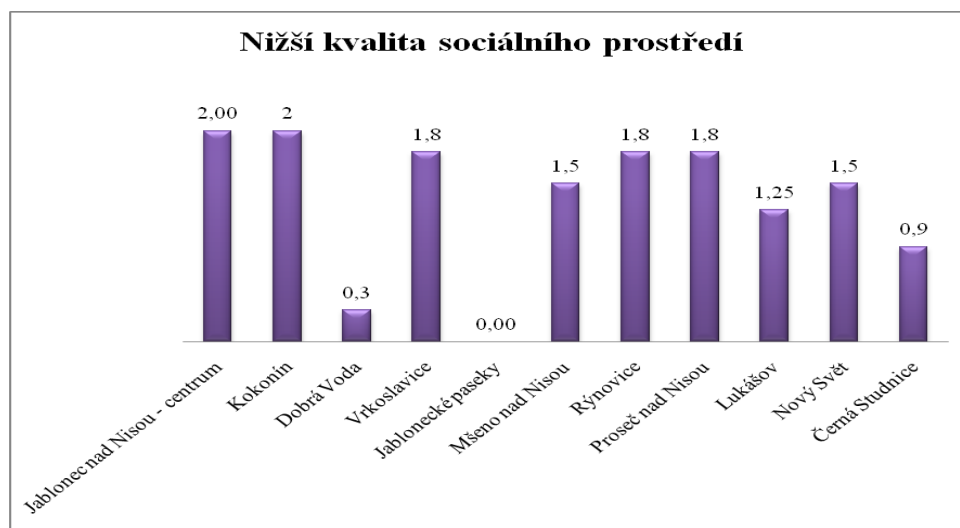
Zdroj: vlastní zpracování

Bydlení významně ovlivňuje hodnocení kvality života. Ve městě Jablonec n. N. vnímají lidé své bydlení ve většině případů jako lepší průměr. Tři různé odpovědi v otázce bydlení dávaly lidem na výběr mezi kvalitním bydlením (0 b.), průměrným bydlením (3 b.) a bydlením mizerným (6 b.). Nejlépe si v hodnocení vedly Jablonecké paseky s průměrnou hodnotou 0,55 bodů. Za nejhorší bydlení lidé považují bydlení ve Vrkoslavicích a v Proseči nad Nisou.

5.4.15 Občanská pospolitost a sociální prostředí

Jednou z posledních otázek byla otázka občanské pospolitosti. Dotázaní na tuto otázku mohli odpovědět, že sociální prostředí je dobré (0 b.), nízké (3 b.) nebo asociální (6 b.). Podle respondentů je nejlepší sociální prostředí v Jabloneckých pasekách, kde nikdo neodpověděl

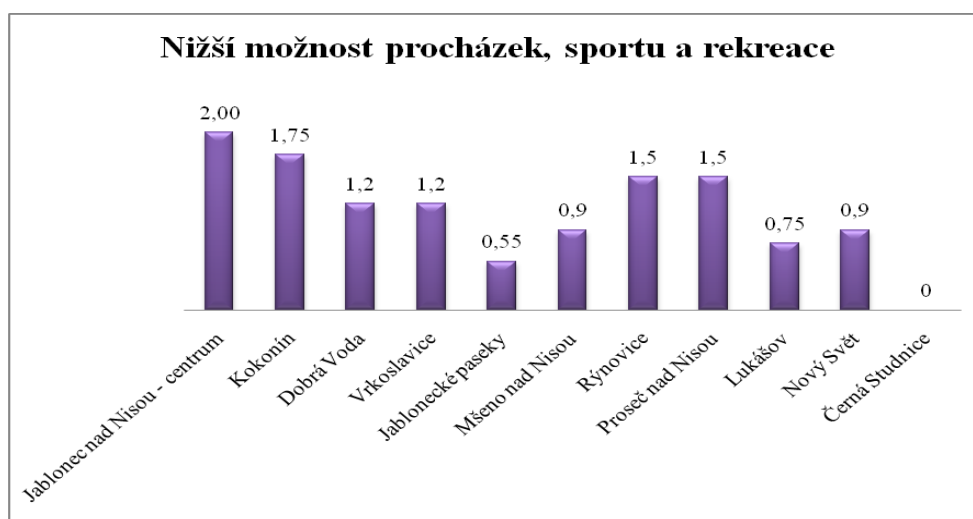
jinak než, že je zde dobré sociální prostředí. Sociální prostředí hodnotili lidé nejhůře v Kokoníně a městském centru. Ale v podstatě zde bylo hodnocení hodně vyrovnané.

Graf 18 - Sociální prostředí a občanská pospolitost

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.16 Možnost procházek, provozování sportu a rekreace

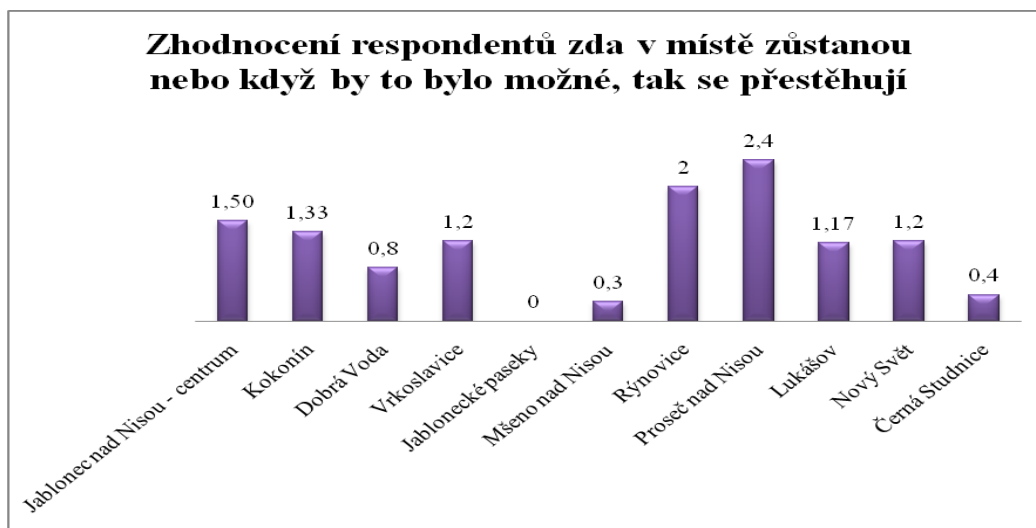
Graf 19 - Sport, procházky, rekreace

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka je v Jablonci nad Nisou všeobecně považována za výbornou. Jakožto město sportu, jsou zde lidé sportovním aktivitám velice nakloněni a je to důležitý doplněk jejich životů. Standartně zde byly tři možné odpovědi. Procházky, sport a rekreace do 10 minut

chůze (0 b.), do 20 minut chůze či jízdy MHD (3 b.) a nad 20 minut chůze nebo jízdy MHD (7 b.). Černá Studnice byla hodnocena ze všech nejlépe a neobdržela žádné body. Naopak centrum je hodnoceno nejhůř, s průměrem 2 body.

5.4.17 Pocit místa

Graf 20 - Pocit místa

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla vzhledem k její důležitosti hodnocena největším počtem bodů. Byly zde opět tři možné odpovědi. Respondenti zde měli rozhodnout, zda v místě zůstanou (0 b.), možná se odstěhují (4 b.) nebo když by mohli, tak by se odstěhovali (10 b.). Tato otázka má velice zdásadní význam na další rozvoj města, jelikož pokud by se lidé chtěli odstěhovat, tak by město postupně upadalo. Mimo rozsah dotazníku bylo zjištěno, že mladí lidé dost často opouštějí toto město nebo k tomu mají sklon a mluví o tom. To není moc dobré pro budoucí rozvoj města. Část mladých lidí odsud „prchá“ do Liberce, Prahy nebo dalších univerzitních měst. Jak už bylo zmíněno, tak se jedná především o mladé, perspektivní jedince.

6 Zhodnocení dotazníkového šetření

Vzhledem k dosaženým výsledkům v dotazníkovém šetření můžeme říci, že dotazovaným osobám se život v jejich bydlišti převážně líbí a ve většině případů jsou rozhodnutí zde setrvat. Tendence odstěhovat se byla zjištěna hlavně u mladších občanů města, především u studujících. Většina se zde shoduje, že město Jablonec nad Nisou je výborným městem pro provozování sportů a pěší turistky, čemuž přispívá i blízkost Jizerských hor a reliéf terénu. Kvalita ovzduší na území je pouze mírně narušena, a to především v blízkosti hlavních silničních tahů a v okolí teplárny. Hlučnost prostředí není také nijak výjimečně vysoká a u zpovídaných bylo zjištěno, že hlučnost je vnímána především v centru města nebo v blízkosti tramvajové trati. Tento fakt nelze asi nijak změnit, protože nelze očekávat, že by byla změněna trasa vedenní tramvajové linky Liberec – Jablonec nad Nisou. Možností, která by výrazně zlepšila spokojenost lidí, je vybudování silničního obchvatu města, aby byl silniční provoz v centrální části minimalizován. Jako nejvhodnější místo pro život se podle odpovědí respondentů jeví městské části Jablonecké paseky a Černá Studnice, jelikož tyto dvě městské části dominovaly ve většině dotazníkových otázek. Bezpečnost města se jeví také dobře, což se mi z pohledu nezaujatého člověka nechce skoro věřit. Lidé mimo dotazníkové otázky naznačili pouze jednu oblast, blízko centrální části města, kde říkali, že během noci by se této oblasti raději vyhnuli. Avšak do dotazníku se tento fakt žádnou výraznou měrou nepromítl. Obchodů a ZŠ je podle dotázaných také dostatečný počet. Mimo dotazníkové otázky, byla zjištěna informace, že velké části především mladých osob chybí možnost společenského vyžití ve večerních hodinách. Jednodušeji řečeno, mladí lidé si přejí, aby v jejich městě vyrostl nějaký klub, diskotéka či nějaký podobný typ zábavy, aby se společně mohli pobavit a přitom nemuseli za tímto typem zábavy cestovat až do Liberce nebo do jiných měst. Vzhledová kvalita byla hodnocena také poměrně dobře. Z hodnocení vyplývá, že jsou dotazovaní se vzhledem víceméně spokojeni a já bych tuto otázku označil spojením – lepší průměr. Nejde to však říci globálně, protože na druhou stranu, je ve městě i docela dost zákoutí, která nejsou zas tak hezká, jako vyplývá z odpovědí dotazovaných. Možná se zde projevil fakt, že vzhledovou kvalitu vnímá každý člověk jinak a některým se u této otázky zamlouvá to, že je město vtisknuto do malebné, kopcovité krajiny a je obklopeno velkým množstvím zeleně. Už tolik neřeší opravenost a upravenost městských budov a jiných staveb na území města. I přes tato zjištění, jsem toho názoru, že je stále na čem pracovat a postupný, mírný odliv obyvatel do jiných měst je toho jasným důkazem.

7 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení kvality života ve městě Jablonec nad Nisou. První část byla zaměřena na vysvětlení pojmu kvalita života a na vytvoření základní charakteristiky města Jablonec nad Nisou.

Jedním ze zjištění v první části práce bylo, že město Jablonec nad Nisou patří v rámci Libereckého kraje k místům s nejnižší mírou nezaměstnanosti a také nejnižší mírou sezónních zaměstnanců. V tomto ohledu poměrně výrazně převyšuje Jablonec nad Nisou i celorepublikové průměry. Dále je důležité konstatovat, že se jedná o město s velice hodnotným přírodním potenciálem, který se bude moci dále výrazně rozvíjet. Proto je důležité, aby byl tento faktor co nejvíce ochráněn.

U těchto základních charakteristik byl také nalezen patrně nejpálčivější problém města, kterým je dopravní situace. Dopravní situace především v centru města je velice problematická a je předmětem stížností obyvatel města. Doprava představuje jednak nebezpečí díky velkému provozu, ale také zhoršuje ovzduší v městském centru. Míra hluku je díky vysokému každodennímu dopravnímu provozu také velice značně zhoršena. Řešením této situace je změna zavedených dopravních tahů nebo výstavba městského obchvatu. V případě, že se tato otázka nebude řešit, může se stát, že bude silniční doprava neúnosná.

Ve druhé části, která se týkala SWOT analýzy města, byly zaznamenány určité hrozby, které by mohly město ohrozit. Především se zde jedná o odliv vzdělaného obyvatelstva za prací do jiných měst. Město by mělo mít snahu o vytvoření podmínek, aby si vzdělané lidi udrželo. Již nyní jsou podle statistik o počtech obyvatel ve městě patrné známky odlivu obyvatel. Další hrozbou je nízká diferenciací průmyslu.

Jednou z příležitostí, která by mohla zvýšit atraktivitu města, by mohlo být vytvoření nějaké tradiční sportovní či kulturní události pro širokou veřejnost a ne pouze pro obyvatele města. Tímto by mohl Jablonec vejít do podvědomí lidí v celé republice, jako tomu je například u města Ostrava, kde se koná Zlatá tretra, která rok od roku zvyšuje svou prestiž. Proč něco podobného nevytvořit v Jablonci nad Nisou, „bašť“ českého sportu?

Poslední částí, která byla položena na odpovědích dotázaných na základě dotazníku, byl zjištěn pohled obyvatel města na město ve kterém žijí. Zde bylo dosaženo dosti lichotivých výsledků na adresu města. Je možné, že tyto výsledky jsou do jisté míry ovlivněny loajalitou

místních lidí ke svému městu. Druhou možnou variantou lichotivých výsledků je to, že se zde místním lidem opravdu líbí a jsou se svým životem na tomto území spokojeni. Tendence k možnosti odstěhovat se z města, jsou zaznamenány především u mladších lidí. Což vysvětlují i argumentace mladých lidí, kteří se u dotazníkového šetření zmínili o tom, že ve městě je nízká možnost zábavy a kulturního vyžití. U starších obyvatel tento fakt nebyl příliš zmiňován.

Nelze v úplnosti říci, že dosažené výsledky jsou stoprocentně vypovídající. Avšak když by bylo ve městě provedeno hlubší dotazníkové šetření, patrně by bylo dosaženo velice podobných, ne-li stejných výsledků. Pro co nejpřesnější výsledky by bylo nejvhodnější mít alespoň 200 respondentů z každé městské části. U počtu dotazovaných, kteří se z každé městské části dotazníku zúčastnili, mohou být totiž výsledky subjektivně zabarveny.

Tento fakt nic nemění na dosažených výsledcích a zjištěné nedostatky by bylo vhodné pomalu odstraňovat, aby se dosáhlo co nejvyšší kvality života ve městě. Analýza příležitostí a hrozeb může určitě také pomoci k rozkvětu města Jablonec nad Nisou a orgány městské správy mohou díky těmto údajům učinit kroky k tomu, aby se město stalo ještě kvalitnějším místem pro život obyvatel.

8 Zdroje dat a použitá literatura

Český statistický úřad: ČSÚ [online]. 2011 [cit. 2011-06-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Computer Press, 2005. 374 s. ISBN 80-251-0454-0.

Economia, a.s. [online]. 2010 [cit. 2011-06-25]. Bezpečné klima. Dostupné z WWW: <<http://www.volny.cz/zsdrozdin/bk.html>>. ISSN 1213-7693.

FIALOVÁ, L. a kol. *Dějiny obyvatelstva Českých zemí*. Praha: Mladá fronta, 1996. 399 s. ISBN 80-204-0283-7

KAŠPAR, J. *Jablonec nad Nisou – město v proměnách času*, Jablonec nad Nisou: Městský úřad, 1996, 55 s.

KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2003. 279 s. ISBN 80-7178-774-4.

Mapové služby [online]. (2003), 2011 [cit. 2011-06-11]. Portál veřejné správy České republiky. Dostupné z WWW: <http://geoportal.cenia.gov/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 2011 [cit. 2011-06-25]. Nezaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>>.

Oficiální stránky města Jablonec nad Nisou [online]. 2011 [cit. 2011-06-28]. Základní informace o městě. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/>>.

Oficiální stránky města Jablonec nad Nisou [online]. 2011 [cit. 2011-06-25]. Kam za kulturou. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/kultura-a-sport/kultura/kam-za-kulturou.html>>.

OKRESNÍ ÚŘAD JABLONEC NAD NISOU. *Region Jablonec nad Nisou*. Železný Brod: Jakoubě, 1997. 18 s.

SEIK, F. T.. Subjective assessment of urban quality of life in Singapore (1997-1998). Habitat International, 2000. s. 31 - 49.

Společnost pro ekonomické regionální poradenství [online]. 2010 [cit. 2011-06-25]. SWOT analýza. Dostupné z WWW: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/swot-analyza.html>>.

STRATEGICKÝ PLÁN MĚSTA JABLONEC NAD NISOU 2007 – 2013 [online]. Jablonec nad Nisou: Regionální rozvojová, a. s. 2007 [cit. 2011-06-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestojablonec.cz/filemanager/files/file.php?file=972>>.

Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj [online]. 2005 [cit. 2010-06-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.timur.cz/timur/organizace.html>>.

VAĎUROVÁ, H., MŮHLPACHR, P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 145 s., ISBN 80-86633-62-4

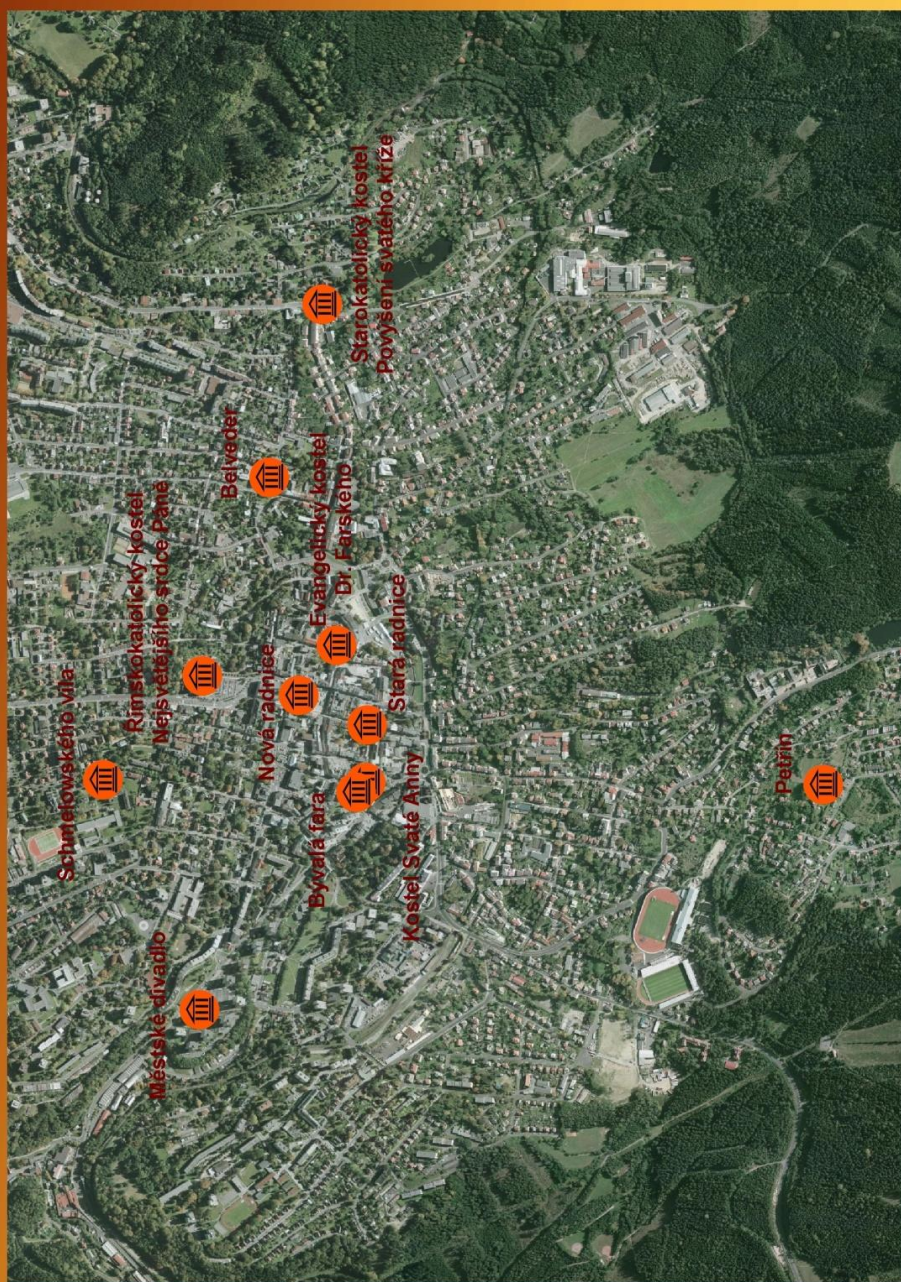
Vojenské zdravotnické listy, ročník LXXIII, č. 1 [online]. 2004 [cit. 2011-06-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.holas.xf.cz/vse/5HP400.doc>>.

Wikipedia [online]. 2011 [cit. 2011-06-25]. Jablonec nad Nisou. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jablonec_nad_Nisou>.

Seznam příloh

Příloha 1 - Vybrané kulturní památky	68
Příloha 2 – Hodnocení environmentální kvality – formulář Jablonec nad Nisou	69

VYBRANÉ KULTURNÍ PAMÁTKY na území obce Jablonec nad Nisou v roce 2011

Budova Nové Radnice

Kostel Sv. Anny

vybrané památky na území Jablonec nad Nisou

0

1:15 000

1 km

Pavel MARTIN
Liberec 2011
Zdroj dat: geoportal.gov.cz
<http://www.mestojablonec.cz/cs/turisticke-informace/vylety-do-okoli/vnitri-turisticky-okruh>
Vytvořeno s použitím softwaru ArcGis 9.3 společnosti ESRI

	Dotazovaný/á: M – Ž Jun – Dosp – Sen (< 21 let) (> 55 let) Městské části : <i>Jablonec nad Nisou – centrum, Kokonín, Dobrá Voda, Vrkoslavice, Jablonecké paseky, Mšeno nad Nisou, Rýnovice, Proseč nad Nisou, Lukášov, Nový Svět, Černá Studnice (Horní + Dolní)</i>	Body	Možný rozsah	Přidělené body
1	Dopravní provoz			
	normální sídelní	0		
	nadnormální sídelní	3		
	velký sídelní a tranzitní	6	0 - 6	
2	Vzhledová kvalita			
	Vysoká	0		
	Běžná	1		
	Nízká	3	0 - 3	
3	Dostupnost veřejného prostoru			
	parky aj. do 5 minut chůze	0		
	žádný veřejný prostor do 5 minut chůze	3	0 - 3	
4	Dostupnost obchodů a základních škol			
	ZŠ a obchody do 5 minut chůze	0		
	ZŠ, ale žádné obchody do 5 minut chůze	2		
	obchody, ale žádná ZŠ do 5 minut chůze	5		
	žádná ZŠ či obchod do 5 minut chůze	7	0 - 7	
5	Dostupnost MHD do městských center			
	do 3 minut chůze	0		
	přes 3 minuty chůze	3	0 - 3	
6	Prostorová kompozice (uspořádání)			
	zralá, převážně kvalitní	0		
	nezralá, nevyvážená	2		
	Vadná	5	0 - 5	
7	Znečištění ovzduší			
	nepatrné	0		
	lehké	3		
	Těžké	9	0 - 9	
8	Soukromí			
	všestranně zachované	0		
	částečně zachované	2		
	zcela narušené	5	0 - 5	
9	Hluk			
	běžný sídelní	0		
	nadměrný sídelní, ale ne dílčí	2		
	celkový i dílčí nadměrný	5	0 - 5	
10	Bezpečnost			
	velmi dobrá	0		
	Snížená	3		

	Nedostatečná	7	0 - 7	
11	Vybavení ulic (kiosky, telefony, lavičky, ...)			
	velmi dobré	0		
	dobré	3		
	Nedostatečné	6	0 - 6	
12	Zeleň, zahrady, parky, trávníky, ...			
	výrazné zastoupení	0		
	běžné zastoupení	2		
	nízké, nedostatečné	6	0 - 6	
13	Údržba ulic, parků, veřejných prostranství			
	velmi dobrá	0		
	dobrá	2		
	nízká, nedostatečná	6	0 - 6	
14	Bydlení			
	kvalitní	0		
	průměrné, standardní	3		
	Mizerné	6	0 - 6	
15	Občanská pospolitost, sociální prostředí			
	dobrá	0		
	nízká	3		
	chybějící, asociální	6		
16	Procházky, sport, rekreace			
	do 10 minut chůze	0		
	do 20 minut chůze či jízdy MHD	3		
	nad 20 minut chůze nebo jízdy MHD	7	0 - 7	
17	Pocit místa			
	zůstanu	0		
	možná se odstěhuji	4		
	kdybych mohl/a, odstěhoval/a bych se	10	0 - 10	
	Celkem bodů			X